

V Bruselu dne 30.4.2019
COM(2019) 218 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

**Evropa v květnu 2019: příprava na jednotnější, silnější a demokratičtější Unii ve stále
nejistějším světě**

***Příspěvek Evropské komise k neformálnímu zasedání 27 vedoucích představitelů EU dne
9. května 2019 v rumunském Sibiu***

Předmluva

Ve svém projevu o stavu Unie v roce 2017 jsem v rámci našeho plánu na vybudování jednotnější, silnější a demokratičtější Unie navrhl, aby se vedoucí představitelé Evropy sešli v rumunském Sibiu – ve městě s jedinečnou historií, kde se protíná Evropa východní a západní, minulá a budoucí – a připravili zde naši budoucnost s 27 členskými státy. Toto setkání v Sibiu dne 9. května nám dává příležitost ukázat, čeho může jednotná Unie v budoucnu dosáhnout, a to těsně volbami do Evropského parlamentu, které proběhnou od 23. do 26. května.

Posledních pět let, kdy jsme se střetli s celou řadou krizí, pro nás bylo zatěžkávací zkouškou. Ze všech jsme však vyšli silnější. A po celou dobu jsme se neúnavně soustředili na splnění slibů, které jsme učinili před pěti lety, kdy vedoucí představitelé s ohledem na výsledky voleb do Evropského parlamentu stanovili strategický program na období 2014–2019 a já jsem jej zároveň vtělil do deseti politických priorit mé Komise.

Tehdy jsem uvedl, že se jedná o naši poslední šanci ukázat Evropanům, že jejich Unie pracuje pro ně. Komise, již mám tu čest předsedat, se tomuto úkolu cele věnovala. Naslouchala přáním, obavám a očekáváním Evropanů. Ať už šlo o opětovné vytváření pracovních míst, růstu a investic v období po krizi, posílení solidarity i odpovědnost v Unii nebo zajištění stejné odměny pro pracovníky vykonávající stejnou práci na stejném místě – zasahovali jsme tam, kde je to nejvíce zapotřebí.

Nyní se musíme obrátit kupředu, poučit se z nabytých zkušeností a stavět na dosažených úspěších. Musíme být ještě ambicióznější a cílevědomější než kdy dříve. Vedoucí evropští představitelé tuto reflexi v Sibiu zahájí a na červnovém zasedání Evropské rady pak schválí příští strategickou agendu. Tento dokument představuje příspěvek Komise k tomuto procesu.

Povinností každé generace je měnit osudy Evropanů k lepšímu. Uskutečňovat náš dlouholetý příslib míru, pokroku a prosperity. To je moje poslání a má celoživotní práce. A musí to i nadále zůstat cílem nás všech. Až budu v Den Evropy, v den výročí Schumanovy deklarace, stát v Sibiu po boku 27 vedoucích představitelů EU, budu pociťovat hrdost na naši minulost, ale především odhodlání a naději do budoucna.

Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker

Úvod

Dne 9. května 2019 se vedoucí představitelé EU sejdou v rumunském Sibiu, aby se zamysleli nad politickými ambicemi Unie a připravili „strategickou agendu“ na příštích pět let. Setkají se v předvečer voleb do Evropského parlamentu, které představují největší mezinárodní demokratický proces na světě – k urnám má přijít více než 400 milionů Evropanů. Setkají se třicet let po pádu komunismu a Berlínské zdi a patnácti letech po nebývalém rozšíření Unie, jímž bylo překonáno bolestné rozdělení našeho kontinentu.

Dnes **Unie přináší mír, stabilitu a prosperitu v celé Evropě i mimo ni**, a to navzdory četným vnitřním i vnějším výzvám. Rozhodně trvá na svých zásadách demokracie, právního státu a základních práv i v době, kdy se stále hlasitěji ozývá volání po tvrdém postoji a uzavřeném nacionalismu. Naše společná historie nám umožňuje, abychom se proti těmto hlasům postavili. Právě v tom spočívá nepomíjivá kvalita evropského projektu, díky níž toto jedinečné uspořádání stojí za to bránit.

Po letech krize **se Evropě začalo znovu dařit**. Práci zde má 240 milionů lidí, což je více než kdy předtím. Spotřebitelé i podniky mohou využívat výhod jednotného trhu, který jim přináší větší výběr a nižší ceny. Naše posílená jednotná měna nás chrání před finančními otřesy. V zajištění toho, aby přínosy sociálně tržní ekonomiky dosáhly ke všem složkám obyvatelstva, nemá Evropa nikde ve světě konkurenci. Usiluje o bezpečnost svých občanů – v posledních čtyřech letech dosáhla v řízení migrace, ochraně hranic a bezpečnosti většího pokroku než za předchozí dvacetiletí. Kromě toho představuje Evropa zodpovědnou globální mocnost: zaujímá vedoucí postavení v boji proti změně klimatu, prosazuje mír a udržitelný rozvoj v celosvětovém měřítku, podporuje volný a spravedlivý obchod a stanoví standardy pro lidská práva, pracovní podmínky, bezpečnost potravin i ochranu údajů.

Protože svět kolem nás je stále roztržštěnější a neklidnější, udržovat a dále zlepšovat to vše, čeho jsme již dosáhli, je dnes důležitější, ale také náročnější než kdy dříve. Výzvy, jimž Evropané společně čelí, každým dnem rostou – od globálních migračních toků přes zvyšující se konkurenční tlak na klíčová hospodářská odvětví, větší hrozby pro naši bezpečnost a právní stát a rychlé demografické i technologické změny až po stále vážnější ekologická rizika. Zároveň někteří hlavní aktéři zpochybňují nebo dokonce záměrně narušují mezinárodní řád založený na pravidlech, který dlouho tvořil nezbytný rámec prosperující a bezpečné Evropské unie.

Tento vývoj ovšem nepřináší jen výzvy, ale také příležitosti. Je pro nás jasným varováním: **aby mohla Evropa prosperovat, musí členské státy EU jednat společně**. Musí jednat společně, chtějí-li si uchovat evropský způsob života, zachovat naši planetu a posílit náš globální vliv. **Evropa dokáže ovlivňovat světové dění, pouze pokud nalezne sílu v jednotě**. Setkání v Sibiu je tedy pro vedoucí představitele EU příležitostí, aby ukázali svou jednotnost a dali našemu kontinentu novou perspektivu. Měli by proto ukázat, že vyslyšeli přání, obavy a očekávání občanů a že jsou připraveni se jimi rozhodně a společně zabývat.

Evropská komise dnes představí řadu doporučení pro příští strategickou agendu, která Unii pomůže tohoto cíle dosáhnout. Vzhledem k tomu, že **politika a komunikace jsou dvě strany téže mince**, předkládáme také návrhy, jak lépe informovat o našich kolektivních rozhodnutích ve prospěch evropských občanů a demokracie. Jak priority, které si stanovíme, tak i způsob, jak je vysvětlíme a jak budeme s Evropany komunikovat, budou mít rozhodující význam pro dosažení jednotnější, silnější a demokratičtější Unie.

Část I: Příspěvek Evropské komise ke strategické agendě EU na období 2019–2024

Během desetiletí neustávajících změn a výzev Evropa prokázala, že dokáže naplnit příslib míru, prosperity a pokroku, který dala svým občanům, a že kritici věšticí její zkázu se mýlili. Evropskou ekonomiku i společnost tato náročná doba nakonec posílila, i když ještě musíme dále pracovat na tom, aby se naši občané cítili bezpeční a chránění a aby přínosy našich společných politik dosáhly do všech částí Unie.

Tento úkol je o to těžší, že svět kolem nás je stále nejistější a neklidnější. V době, kdy vznikají nové mocnosti a ty staré se vydávají novým směrem, je evropská spolupráce a cílená integrace ještě nutnější a naléhavější.

Volby do Evropského parlamentu, které se budou konat ve dnech 23. až 26. května 2019, a následující změna politického vedení orgánů EU představují příležitost pro nové směřování politik, nové priority a novou dynamiku reforem. Pouze bude-li Evropská unie schopna plnit své společné úkoly, může náš kontinent hrát významnou roli v budoucím světě. Pouze pokud se budeme schopni dohodnout na společných rozhodnutích a rychle a účinně je uskutečňovat, dokážeme naplnit očekávání občanů. K tomu bude zapotřebí společné úsilí orgánů EU a všech členských států EU, které budou jednat na vnitrostátní, regionální i místní úrovni.

V následujícím oddíle popisujeme, v jaké situaci se dnes Evropa nachází, jak se může přizpůsobit probíhajícím změnám a jak může ovlivnit ty budoucí. Na základě zkušeností z posledních pěti let jsme připravili řadu politických doporučení, která nám pomohou těchto cílů dosáhnout.

I.1 Jak je na tom EU dnes

Před pěti lety definovala Evropská rada obecnou strategickou agendu pro Unii v čase změn¹. Ta získala podrobnější obrysy v podobě deseti politických priorit předsedy Jeana-Clauda Junckera², které byly rozpracovány během jeho volební kampaně a v dialogu s členskými státy a Evropským parlamentem. Priority se zaměřovaly na záležitosti, které mají pro Evropany největší význam: podpora zaměstnanosti, růstu a investic, posílení sociální spravedlnosti, řízení migrace, zmírňování bezpečnostních hrozeb, využití potenciálu digitalizace a transformace energetiky, posílení role EU na celosvětové úrovni a podpora transparentnosti a demokratické legitimacy.

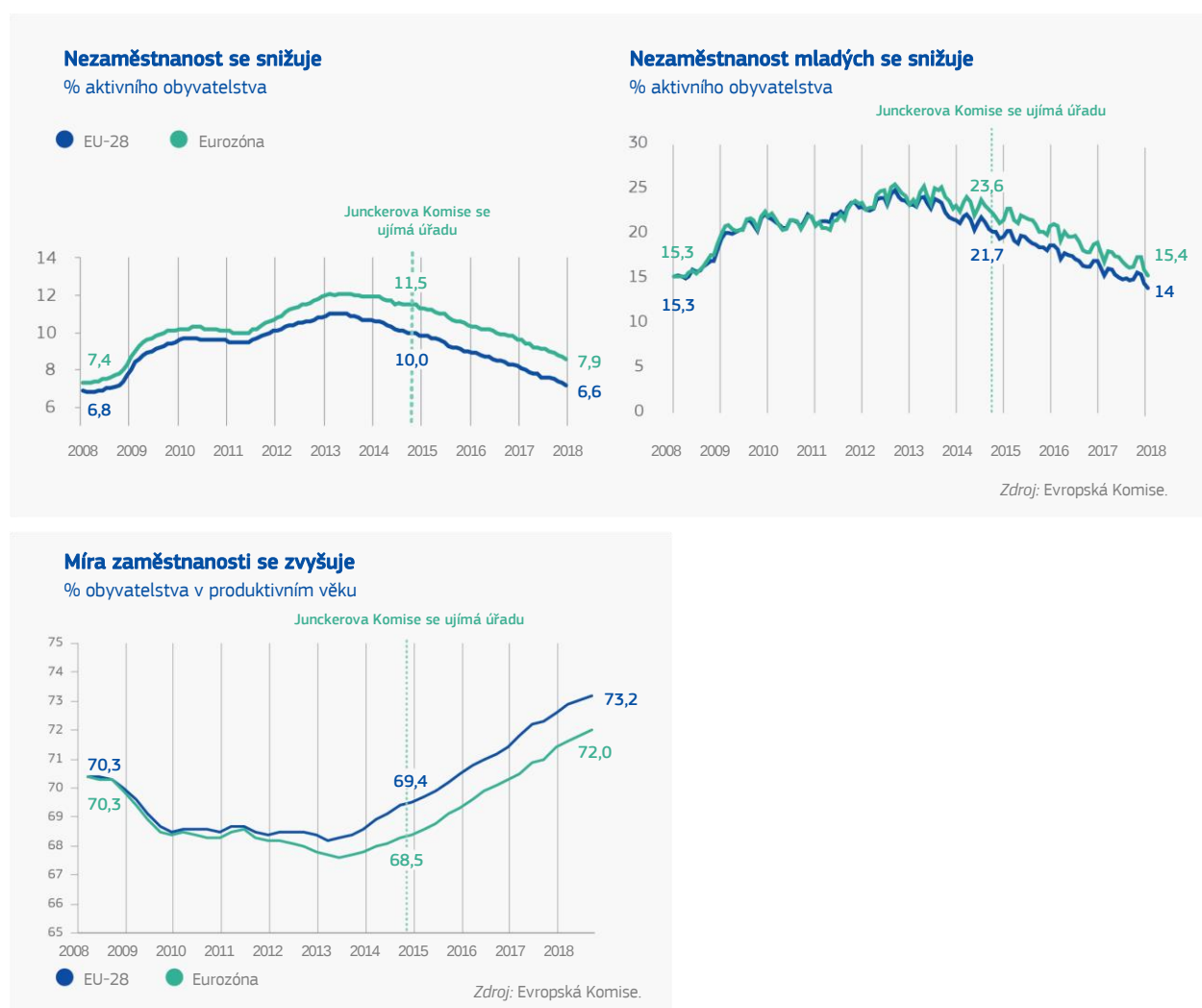
Toto úsilí přineslo občanům hmatatelné výsledky, a to navzdory neočekávaným problémům, s nimiž jsme se stětovali a jimž naše Unie nadále musí čelit.

¹ „Strategická agenda pro Unii v čase změn“, závěry ze zasedání Evropské rady ve dnech 26. a 27. června 2014, příloha I.

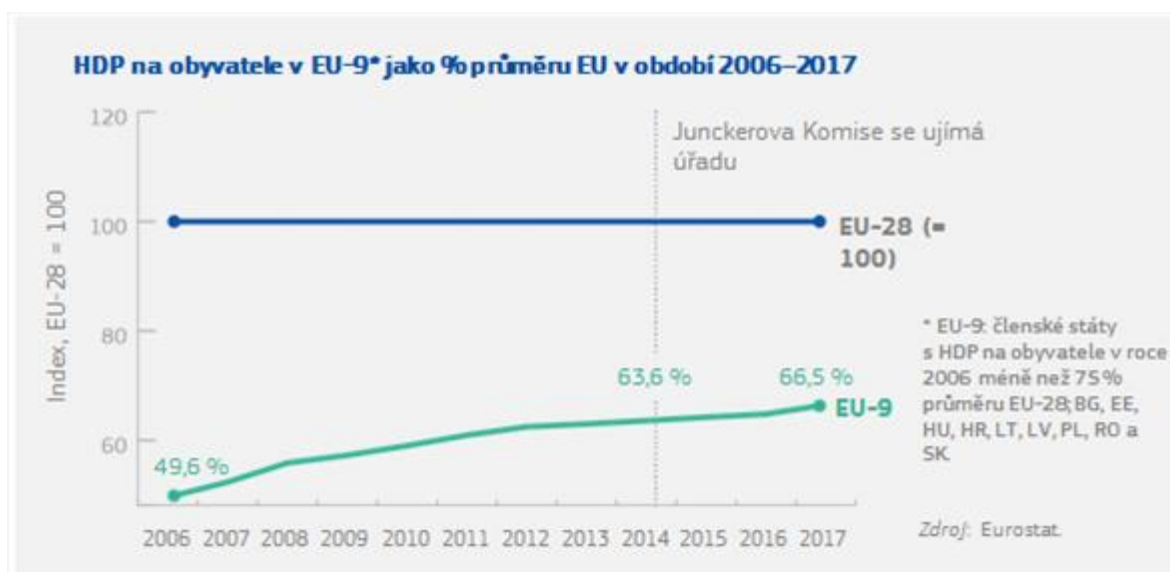
² „Nový začátek pro Evropu: Moje agenda pro zaměstnanost, růst, spravedlnost a demokratickou změnu – Politické směry pro příští Evropskou komisi“, předseda Juncker, 15. července 2014.

Evropská ekonomika

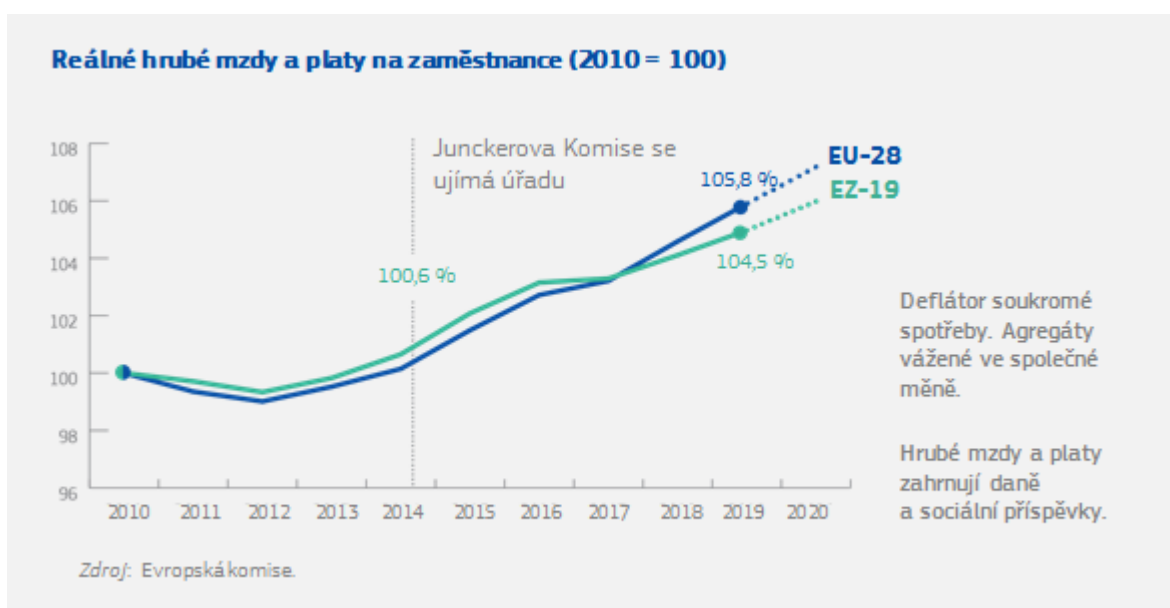
Ambiciózní program EU pro zaměstnanost, růst a investice spolu s úsilím o prohloubení jednotného trhu a expanzivní měnovou politikou Evropské centrální banky přispěly k výraznému hospodářskému oživení. Evropská ekonomika již šest let po sobě roste. V Evropě má nyní práci 240 milionů osob – více než kdy dříve – a nezaměstnanost dosáhla v tomto století rekordně nízké úrovně, i když v některých členských státech je stále vysoká, zejména u mladých lidí. Veřejné finance se ve všech oblastech zlepšily. Chudoba a sociální vyloučení se zmenšují a mezi členskými státy dochází k větší konvergenci. Je tomu tak zejména v důsledku pozitivního dopadu strukturální a investiční politiky EU. Silnější evropský finanční sektor podporuje úvěry a investice.

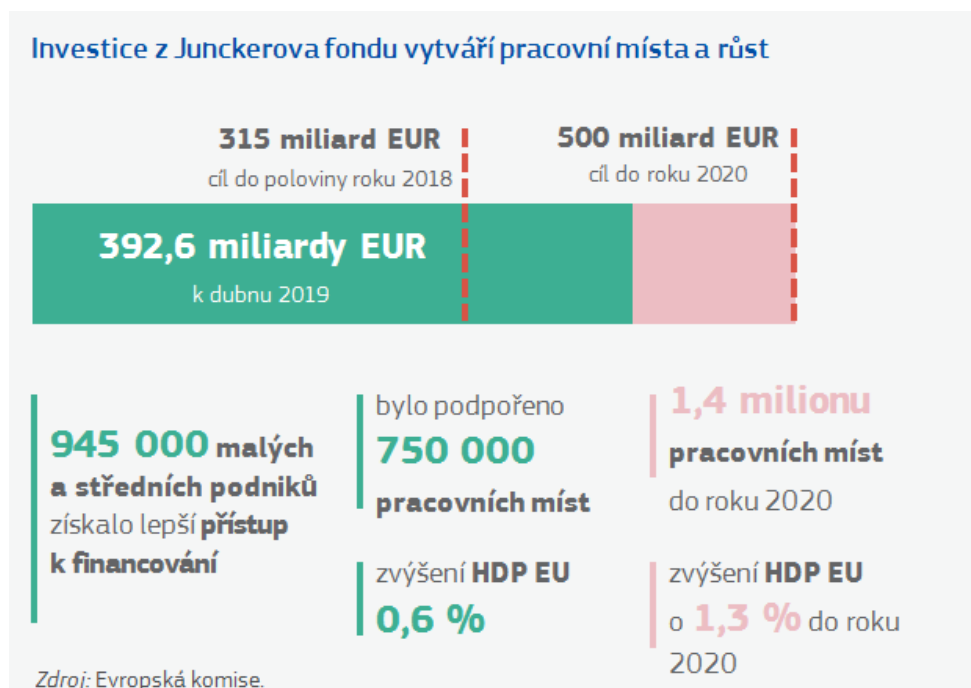
Méně rozvinuté členské státy dohánějí zbytek EU. V období 2006–2017 rostl jejich hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele ročně o 4,5 %, kdežto v rozvinutějších členských státech to bylo 1,4 %.

Po poklesu mezd v důsledku krize vládne nyní v EU i v eurozóně silný vzestupný trend, zejména od roku 2017. V roce 2019 se očekává další nárůst mezd ve všech členských státech EU. To představuje velmi pevný základ pro silnější domácí spotřebu, a tím i silnější domácí růst, který je méně závislý na vnějším vývoji.

Evropský fond pro strategické investice, který byl zřízen v roce 2014 a označuje se jako Junckerův fond, podnítil další investice ve výši téměř 400 miliard EUR, a o více než 70 miliard tak přesáhl svůj původní cíl. **Podpořil v Evropě 750 000 pracovních míst**, zlepšil přístup k financování pro 945 000 malých a středních podniků a zvýšil HDP Evropy o 0,6 %. Junckerův fond je rovněž příkladem inovativního a účinnějšího využívání rozpočtu EU k dosažení řady politických cílů, jako jsou inovace, boj proti změně klimatu, konektivita nebo kvalitní pracovní místa.

Veřejná podpora eura je nejvyšší v historii. Naše jednotná měna je zdrojem ekonomické ochrany a síly a má dobré globální postavení. **175 milionů lidí v 60 zemích mimo eurozónu používá naši měnu** nebo na ni má napojené místní měny. Je tomu tak i proto, že euro je velmi stabilní měnou, jejíž **průměrná míra inflace za prvních 20 let existence činila v průměru pouze 1,7 %**.

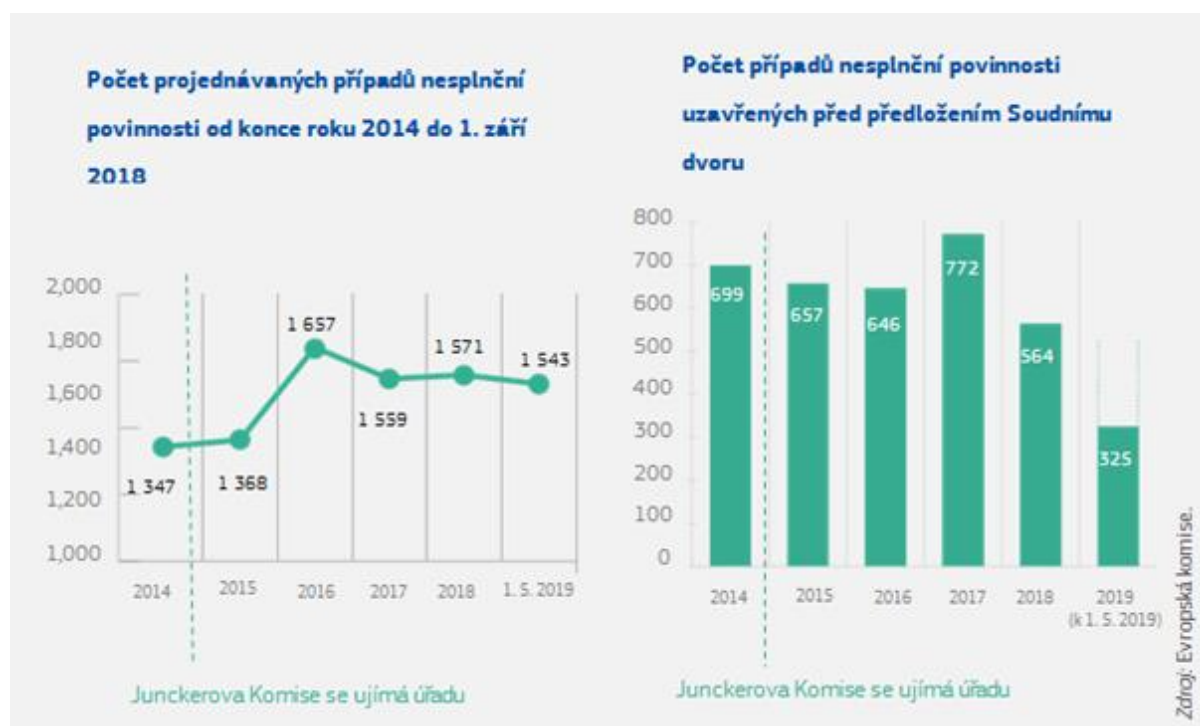
Silná měna vyžaduje řádnou hospodářskou politiku a trvalé úsilí o provádění strukturálních reforem v členských státech. Proto byl v průběhu let posílen mechanismus EU pro koordinaci hospodářských politik – tzv. „evropský semestr“ vytvořený v roce 2011. Nyní zahrnuje rovněž specifická doporučení pro eurozónu a větší zaměření na sociální priority a investiční potřeby na úrovni členských států. Komise také začala poskytovat technickou podporu pro strukturální reformy v členských státech, která zahrnuje více než 700 reformních projektů ve 26 členských státech. Tyto reformní projekty se týkají například digitalizace veřejné správy nebo moderních insolvenčních řízení. Investice do lidí tvoří klíčovou složku odolnosti Evropy a jejího budoucího růstu. Z tohoto důvodu podpořil Evropský sociální fond více než 15 milionů lidí, aby mohli získat dovednosti potřebné pro dnešní trh práce.

Rizika v bankovním sektoru se výrazně snížila. Stalo se tak díky přísnějšímu dohledu a díky skutečnosti, že banky v EU nyní drží mnohem více likvidních aktiv a banky v eurozóně od roku 2014 posílily své kapitálové rezervy o 812 miliard EUR. Počet nesplácených úvěrů se dnes blíží úrovni před krizí. Proto se mohl v prosinci 2018 uskutečnit eurosummit, který připravil půdu pro další rozvoj bankovní unie.

Důsledné prosazování pravidel EU prostřednictvím nástrojů jednotného trhu a politiky hospodářské soutěže chrání občany i podniky a podporuje růst a inovace. Komise zejména uskutečnila důrazné a účinné kroky proti porušování právních předpisů EU a přijímá přísná opatření, pokud se je nedaří vyřešit cestou dialogu³. Tento strategičtější přístup se více zaměřuje na systémové problémy, u nichž mohou donucovací opatření ze strany Komise přinést významné výsledky. V současné době se ve všech členských státech řeší více než 1 500 případů nesplnění povinnosti. Komise na jejich vyřešení usilovně pracuje

³ Sdělení Komise „Lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“, C(2016) 8600 ze dne 13. prosince 2016.

s vnitrostátními orgány, a to pokud možno ještě než se obrátí na Soudní dvůr Evropské unie. Od roku 2014 bylo každoročně dosaženo výsledku u 500 řízení o nesplnění povinnosti, tedy 90 % z celkového počtu případů. Z toho je patrný význam efektivnější interakce mezi Komisí a vnitrostátními orgány před tím, než věc dospěje do fáze často zdlouhavého soudního řízení.

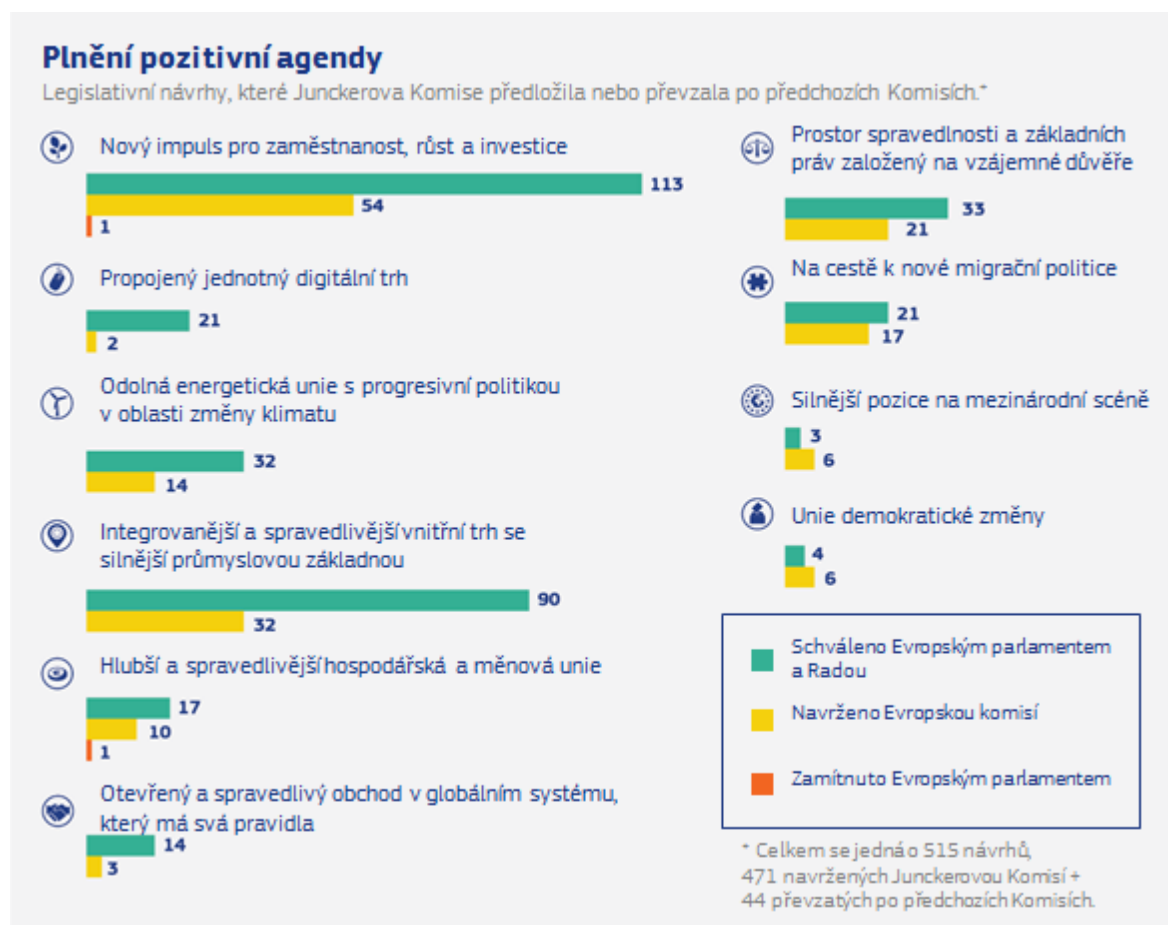
Komise rovněž pozorně sleduje uplatňování společně dohodnutých **pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže**. V případě potřeby přijala rozhodná opatření proti spojování podniků, které omezuje hospodářskou soutěž, kartelům, zneužívání dominantního postavení nebo protiprávním rozhodnutím o státní podpoře. V období 2015–2018 ušetřily intervence Komise týkající se antimonopolních pravidel a spojování podniků zákazníkům celkem 48 až 78 miliard EUR. Například v letech 2016 a 2017 udělila Komise pokutu ve výši 3,8 miliardy EUR kartelu v oblasti nákladních vozidel a v roce 2018 uložila Gazpromu povinné závazky s cílem umožnit volný tok plynu do střední a východní Evropě za konkurenční ceny. Prosazování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže má rovněž zásadní význam pro zajištění rovných podmínek na digitálních trzích v EU. V letech 2017 až 2019 uložila Komise tři pokuty společnosti Google za porušení antimonopolních pravidel EU v celkové výši 8,25 miliardy EUR. Tato porušení znemožňovala ostatním společnostem spravedlivou konkurenci a inovace a bránila evropským spotřebitelům v užívání výhod hospodářské soutěže. Také zásahy Komise v oblasti státní podpory pomohly zajistit rovné podmínky pro všechny – a to i v oblasti daní. Například v srpnu 2016 Komise došla k závěru, že společnosti Apple byly poskytnuty nezákonné daňové výhody, v důsledku čehož pak Irsko zpětně získalo 14,3 miliardy EUR. Zároveň ovšem Komise schválila poskytnutí státní podpory ze čtyř členských států ve výši 1,75 miliardy EUR na významný projekt společného evropského zájmu, který má umožnit inovace v odvětví mikroelektroniky ve prospěch celé evropské ekonomiky.

Plnění strategické agendy EU na období 2014–2019

Často se říká, že Unie je příliš rozdělená nebo příliš pomalá na to, aby dosahovala účinných výsledků politik. Tato kritika však nezohledňuje skutečnost, že EU není federálním státem. Jedná se o systém víceúrovňové správy, který zahrnuje 28 demokratických systémů na státní

úrovni, v nichž se ještě často vyskytují nižší demokratické vrstvy se značným vlivem, a demokratické procesy mezi orgány EU. K dosažení spravedlivého, vyváženého kompromisu je proto často zapotřebí čas a ochota všech zúčastněných ke vzájemným ústupkům. Rozhodování EU tak přirozeně často trvá déle než na vnitrostátní úrovni. Navzdory tomuto jedinečnému politickému systému i mnoha dalším výzvám se však EU podařilo splnit závazky přijaté v roce 2014 v rámci strategické agendy Evropské rady a deseti politických priorit Junckerovy Komise.

Do léta roku 2018 přinesla Junckerova Komise všechny legislativní návrhy, k nimž se na začátku svého mandátu zavázala. Celkem předložila 471 nových legislativních návrhů a pokračovala v práci na dalších 44 návrzích pocházejících od předchozích Komisí. Z toho bylo v průběhu stávajícího funkčního období Evropským parlamentem a Radou přijato nebo schváleno 348 návrhů. **Ve 348 případech se tedy Unie dokázala dohodnout na tom, jak Evropu dále rozvíjet.** Stojí za povšimnutí, že v přibližně 90 % případů byl konečný kompromis schválen na základě konsensu v Radě ministrů, a podpořilo jej tedy všech 28 členských států. Projevuje se zde zřetelná tendence. Počet případů, kdy bylo dosaženo konsensu všech 28 zemí, od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost rok od roku stoupá4.

V posledních pěti letech došlo ve všech oblastech politiky k významnému pokroku. V příloze III je uvedeno **20 hlavních úspěchů**, zatímco příloha IV obsahuje **10 klíčových návrhů, které jsou „nedokončené“**, jelikož se stále projednávají v Parlamentu a Radě. Při navrhování příští strategické agendy je třeba zohlednit vývoj v těchto oblastech politiky:

4 Viz analýza Nicolaie von Ondarza, Jahrbuch der europäischen Integration 2018 (Ročenka evropské integrace 2018), s. 85 a násl. (s. 91).

- EU dokázala svou strategickou agendu realizovat rychleji a efektivněji, protože Junckerova Komise od samého počátku věnovala pozornost zlepšování právní úpravy. Základem byl **závazek předsedy Junckera, že Komise bude „zasahovat nekompromisně u zásadních otázek a ustoupit do pozadí u otázek druhořadých“**. Tuto zásadu pak vedoucí představitelé EU schválili v Římském prohlášení ze dne 25. března 2017⁵. To umožnilo cílenější legislativní program. Junckerova Komise **stáhla** na počátku svého mandátu v rámci politické diskontinuity **100 legislativních návrhů**, které předložili její předchůdci. Celkově předkládala **ročně o 75 % legislativních návrhů méně** než předchozí Komise. Od léta 2018 také přestala předkládat nové legislativní návrhy, aby mohly Parlament, Rada a Komise věnovat veškerou energii dokončení probíhajících legislativních postupů. Hlavními inovacemi, které pomohly zásadu předsedy Komise „nekompromisně u zásadních otázek“ zavést a prosazovat, byly vytvoření funkce prvního místopředsedy odpovědného za zlepšování právní úpravy a jmenování Franse Timmermanse na tuto náročnou pozici, silnější koordinační úloha generálního sekretariátu Komise, vytvoření nezávislého Výboru pro kontrolu regulace a činnost pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“⁶.
- Obzvláště úspěšná byla EU v uplynulých pěti letech v oblasti jednotného digitálního trhu. Občané, kteří cestují do jiné země EU, po zrušení **roamingových poplatků** využívají dvanáctkrát více mobilních dat než dříve. Bylo odstraněno neodůvodněné **blokování internetových služeb na základě zeměpisné polohy**. Kromě toho byla přijata nová **pravidla v oblasti autorského práva**, která odpovídají potřebám digitální společnosti a zaručují spravedlivou odměnu pro tvůrce, silná práva uživatelů a odpovědnost ze strany platforem. Nová pravidla přenositelnosti dohodnutá v dubnu 2018 umožňují občanům využívat své televizní nebo streamingové služby kdekoliv v EU. Již v prvním roce od přijetí těchto pravidel této možnosti využilo 49 % uživatelů. Z 30 návrhů Komise na dokončení jednotného digitálního trhu jich Evropský parlament a Rada přijaly 28, a zbývají tak pouze dva, které se týkají ochrany soukromí na internetu a centra a sítě kompetencí v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Konec poplatků za roaming pro všechny, kdo cestují v rámci EU

PŘEHLED VÝVOJE POPLATKŮ														
2007	2012	2015	2016	2017	2008	2012	2015	2016	2017	2007	2012	2015	2016	2017
			Cena na dom. trhu + až	Cena na dom. trhu				Cena na dom. trhu + až	Cena na dom. trhu				Cena na dom. trhu + až	Cena na dom. trhu
0,49 EUR	0,29 EUR	0,19 EUR	0,05 EUR		0,28 EUR	0,09 EUR	0,06 EUR	0,02 EUR		6,00 EUR	0,7 EUR	0,2 EUR	0,05 EUR	

⁵ Viz Římské prohlášení. Prohlášení vedoucích představitelů 27 členských států a Evropské rady, Evropského parlamentu a Evropské komise ze dne 25. března 2017: „Chceme, aby Unie v různých otázkách postupovala úměrně jejich velikosti a významu – u otázek velkých razantně, u otázek malých naopak zdrženlivě.“

⁶ Viz zpráva pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“ ze dne 10. července 2018 a sdělení Komise „Posílení úlohy zásady subsidiarity a proporcionality při tvorbě politik EU“, COM(2018) 703 final ze dne 23. října 2018.

Zdroj: Evropská komise.

- Značného pokroku bylo dosaženo v oblasti klimatu, energetické politiky a oběhového hospodářství. EU hrála ústřední úlohu při jednáních o **Pařížské dohodě z roku 2015** a její ratifikací umožnila její vstup v platnost. Přechod na čistou energii v Evropě je na dobré cestě. Evropský parlament a Rada například schválily všechna opatření balíčku „**Čistá energie pro všechny**“. Ta podpoří přechod na obnovitelné zdroje energie, vyšší energetickou účinnost a lépe propojený evropský trh s energií. Jako součást svých závazků v rámci Pařížské dohody sníží EU emise skleníkových plynů do roku 2030 nejméně o 40 %. Díky iniciativám EU, včetně naší strategie pro plasty a zákaz plastů na jedno použití, hraje Evropa ve světě průkopnickou roli v přechodu k oběhovému hospodářství. Úsilí o diverzifikaci dovozu energie a posílení společného trhu EU s energií začíná přinášet výsledky. Na začátku funkčního období této Komise bylo šest členských států (Bulharsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Finsko a Švédsko) plně závislých na jediném poskytovateli zemního plynu. Dnes již je v této situaci pouze Finsko, kde plyn tvoří jen omezenou část celkové skladby zdrojů energie. Tím se sníží naše závislost na dovozu energie, urychlí přechod na jiné zdroje energie a napomůže dosažení našich cílů v oblasti klimatu.
- EU dokázala během posledních pěti let učinit pozoruhodný pokrok ve zdánlivě kontroverzních oblastech politiky. V oblasti **sociální politiky** přijala jednotná a rázná opatření s cílem zajistit, aby trh práce a instituce sociálního zabezpečení byly připraveny na budoucnost a plně podporovaly naše sociálně tržní hospodářství. Z 25 návrhů Komise – od **reformy směrnice o vysílání pracovníků přes Evropský orgán pro pracovní záležitosti, Evropský akt přístupnosti, rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem a lepší pracovní podmínky až po přístup k sociální ochraně** – bylo u 24 dosaženo shody. Řeší se již jen návrh reformy koordinace sociálního zabezpečení. **Evropský pilíř sociálních práv**, který společně vyhlásily Evropský parlament, Rada a Komise dne 17. listopadu 2017 v Göteborgu⁷, ukazuje cestu k obnovené konvergenci vedoucí k lepším pracovním a životním podmínkám na celém kontinentu. K pokroku došlo rovněž v **oblasti zdanění**. Z 21 návrhů Komise bylo schváleno 14, včetně návrhů týkajících se daňové transparentnosti, boje proti vyhýbání se daňovým povinnostem a daně z přidané hodnoty. Další důležité návrhy, jako je společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob nebo zdanění digitální ekonomiky, se ještě projednávají.
- Celkem 57 z dosud projednávaných návrhů se týká **příštího víceletého finančního rámce (2021–2027)** a výdajových programů pro různé oblasti politiky. Všechny tyto návrhy Komise předložila v květnu a červnu 2018. Přestože Evropský parlament a Rada dospěly u 11 z nich k částečné dohodě, všechny tyto návrhy dosud čekají na přijetí, protože odvětvové programy je možné finalizovat až poté, co bude dosaženo dohody o celkovém rámci. Evropská rada na svém zasedání v prosinci 2018 dospěla k závěru, že by se tak mělo stát do podzimu 2019.
- Jednou z priorit současné strategické agendy jsou investice do lidí. **Program Erasmus+** a jeho předchůdci již dali možnost studovat, vzdělávat se nebo vykonávat

⁷ Interinstitucionální vyhlášení evropského pilíře sociálních práv, Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10.

dobrovolnickou činnost v zahraničí 10 milionům osob. **Evropský sbor solidarity**, který zahájil činnost již před více než dvěma lety, ukázal, jak se mladí Evropané angažují a podílejí na občanské společnosti – svůj zájem vyjádřilo více než 120 000 mladých lidí a přibližně 14 000 již zahájilo dobrovolnickou činnost. Do konce roku 2019 by jich mělo být 23 000.

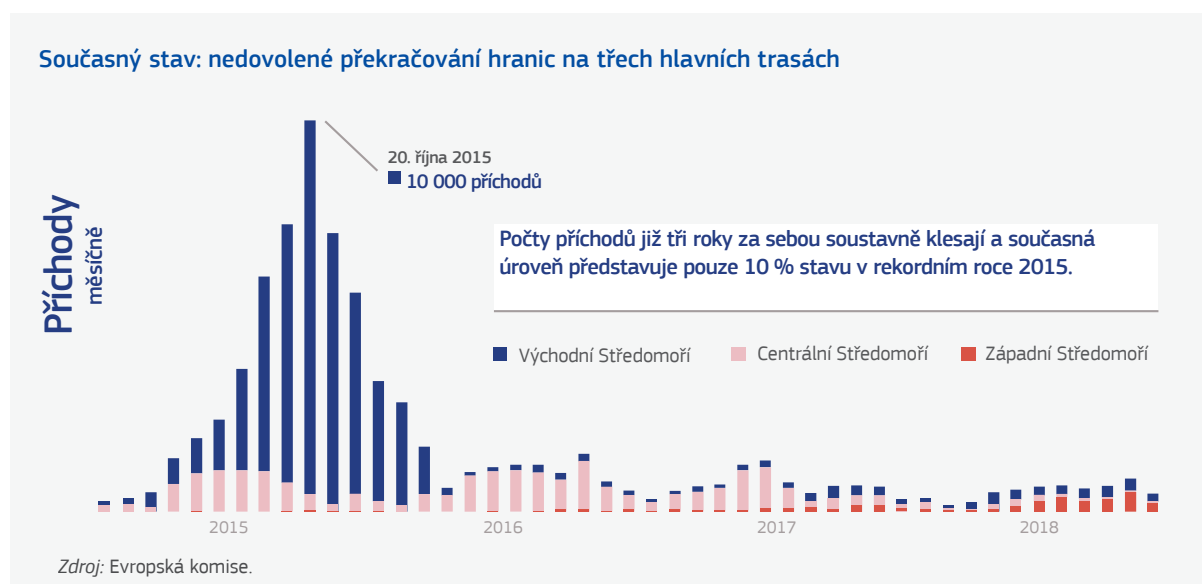
- Začaly fungovat programy EU **Copernicus a Galileo** sloužící k monitorování Země a lokalizačním službám, které budou mít hmatatelný přínos pro jednotný trh. Přispívají k hospodářskému růstu a podporují naši činnost v oblastech, jako je změna klimatu, zemědělství, oceány, doprava, digitalizace, ostraha hranic, bezpečnost a obrana. Kosmický program Galileo zajišťuje Evropě místo ve vesmírných závodech a ukazuje skutečnou hodnotu evropské suverenity. **Žádný členský stát by sám nedokázal vyslat na oběžnou dráhu 26 družic, které nyní slouží více než 700 milionům uživatelů na celém světě.**
- Významného pokroku bylo dosaženo v oblasti **unie kapitálových trhů**. Ze 13 návrhů Komise nebyly dosud schváleny pouze dva, které se týkají skupinového financování a účinků postoupení pohledávek na třetí strany. Díky novému **nařízení o prospektu** bude pro společnosti a zejména pro malé a střední podniky snazší získat finanční prostředky na kapitálových trzích. **Celoevropský osobní penzijní produkt a opatření ke zlepšení trhu EU s přeshraničními investicemi** přinášejí občanům nové možnosti v oblasti úspor a investic a přispívají k hlubším a likvidnějším trhům.
- Od listopadu 2014 EU uzavírá a začíná provádět **nové vyvážené obchodní dohody**, z nichž stojí za zmínku dohoda o hospodářském partnerství s Japonskem – největší dvoustranná obchodní dohoda EU vůbec – a Komplexní hospodářská a obchodní dohoda s Kanadou. V platnost vstoupily také obchodní dohody s 13 dalšími zeměmi. EU též dokončila obchodní dohody s východoafrickým a západoafrickým společenstvím, Singapurem, Vietnamem a Mexikem, zahájila nová jednání s Austrálií, Chile, Mexikem, Novým Zélandem a Tuniskem a pokračuje v jednáních s Mercosurem, Indonésií a také s Čínou⁸ o komplexní dohodě o investicích. Větší transparentnost jednání, kterou Junckerova Komise zavedla, měla pro jejich úspěch klíčový význam.
- S cílem zajistit rovné podmínky pro všechny v celosvětovém obchodu byly modernizovány **nástroje na ochranu obchodu**. Díky nim může EU účinněji reagovat na nekalé obchodní praktiky. Nový **mechanismus spolupráce pro prověřování přímých zahraničních investic** nám pomáhá určit případy, kdy zahraniční investice ohrožují naši bezpečnost. Přijaty dosud nebyly pouze tři ze 17 návrhů týkajících se obchodu (ochrana proti exteritoriálním právním předpisům, kontrola vývozu zboží dvojího užití a mezinárodní veřejné zakázky).
- Za účelem ochrany základního práva občanů na soukromí stanovila EU prostřednictvím **obecného nařízení o ochraně osobních údajů** globální standardy.

⁸ Společné sdělení Evropské komise a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku „EU-Čína – strategický výhled“, JOIN(2019) 5 final ze dne 12. března 2019.

Aby posílily bezpečnost Evropanů na internetu i v reálném světě, spolupracují nyní členské státy EU v boji proti **podvodům a padělání bezhotovostních platebních prostředků**. **Akt o kybernetické bezpečnosti** zavedl evropské certifikáty pro propojené produkty a služby. **Nová pravidla týkající se boje proti terorismu, jmenné evidence cestujících v letecké dopravě, složek pro výrobu bomb a palných zbraní** pomáhají předcházet teroristickým a trestným činům. Nový **Úřad evropského veřejného žalobce**, který se v současné době zřizuje za účasti 22 členských států, bude vyšetřovat trestné činy týkající se finančních prostředků EU nebo přeshraniční podvody s daní z přidané hodnoty.

- Činnost EU přinesla **hmatatelné výsledky v oblasti migrace**, zejména v souvislosti s tlakem způsobeným krizí z roku 2015, i když vzbudila jisté kontroverze. Posílená spolupráce se zeměmi původu a tranzitu prostřednictvím rámce pro partnerství pomohla EU zajistit nové dohody o zpětném přebírání osob a pomáhá třetím zemím řešit základní příčiny migrace. **Prohlášení EU a Turecka** a částka 6 miliard EUR přidělená na **nástroj EU pro uprchlíky v Turecku** slouží na podporu této země, která poskytuje útočiště téměř čtyřem milionům uprchlíků. Spolupráce EU s Tureckem rovněž pomohla omezit nedovolené a nebezpečné překračování hranic do EU a snížit počet úmrtí na moři. **Počet neoprávněných vstupů se dnes vrátil na úroveň před krizí**. Počet migrantů v centrálním Středomoří poklesl ve srovnání s rokem 2016 o 80 % a ve východním Středomoří ve srovnání s nejvyššími hodnotami v roce 2015 o 90 %. Od roku 2015 pomohly operace EU zachránit 730 000 životů. Díky **programům EU pro znovusídlení** od roku 2015 získalo útočiště v EU přes 50 000 nejzranitelnějších osob z Blízkého východu a severní a subsaharské Afriky. V rámci nouzového relokačního mechanismu, který zřídila Rada v roce 2015, bylo z Itálie a Řecka do jiných členských států EU úspěšně relováno téměř 35 000 žadatelů o azyl – všichni způsobilí. **Svěřenský fond EU pro Afriku** v hodnotě 4,2 miliardy EUR pomáhá řešit základní příčiny násilného vysídlování a nelegální migrace a přispívá k lepšímu řízení migrace.

- Zřízením **Evropské pohraniční a pobřežní stráže** a rozšířením její kapacity, která má do roku 2021 dosáhnout 5 000 a nejpozději do roku 2027 pak 10 000 příslušníků pohraniční stráže, přijaly všechny členské státy další společnou odpovědnost za ochranu vnějších hranic EU. Vnější hranice EU byly navíc posíleny zavedením **Systému vstupu/výstupu a Evropského systému pro cestovní informace a povolení**.
- Prostřednictvím **programu rescEU** vytvořila EU další rezervu aktiv, včetně protipožárních letounů a vrtulníků, které mohou členským státům v případě potřeby pomáhat. Program rovněž výrazně navyšuje finanční podporu (např. náklady na přizpůsobení, opravy a provozní náklady) pro majetek registrovaný v Evropské rezervě v oblasti civilní ochrany a pomáhá při sdílení informací a znalostí v oblasti prevence katastrof mezi jednotlivými státy. Zlepšuje rovněž koordinaci s Fondem solidarity Evropské unie, který pomáhá lidem v regionech postižených katastrofami a od listopadu 2014 z něj bylo vyplaceno více než 2 miliardy EUR.
- I přes značné problémy spojené s migrací a bezpečností byl zachován **schengenský prostor** volného pohybu osob. Některé státy však ještě stále provádějí dočasné kontroly na vnitřních hranicích, což v dlouhodobém horizontu zpochybňuje řádné fungování schengenského prostoru, jakož i jeho přínos pro evropské občany a hospodářství. „**Plán návratu k Schengenu**“⁹ předložený Komisí v březnu 2016 vyžaduje, aby členské státy vyvíjely další úsilí k posílení vzájemné důvěry a navrátily se k otevřeným hranicím uvnitř celé EU.
- EU se stala silnějším globálním hráčem. Posílila zejména své partnerství s Afrikou prostřednictvím **aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost** z roku 2018. Evropský **plán vnějších investic**, který do roku 2020 mobilizuje investice ve výši 44 miliard EUR, přináší v Africe a zemích evropského sousedství konkrétní výsledky, pokud jde o podporu reforem, investice do infrastruktury a financování malých a středních podniků. EU rovněž obnovila úsilí o dosažení stability ve svém sousedství. Prostřednictvím své pevné a důvěryhodné politiky rozšíření EU šíří stabilitu a podporuje politickou, hospodářskou a sociální transformaci na **západním Balkáně**. Strategie EU pro západní Balkán z roku 2018 poskytla tomuto programu nový impuls.
- Od roku 2014, kdy předseda Juncker ve svém politickém programu vyhlásil obranu za jednu z priorit, dosáhla EU bezprecedentního pokroku v oblasti bezpečnosti a obrany. **Stálá strukturovaná spolupráce**, v jejímž rámci 25 členských států usiluje o prohloubení spolupráce v oblasti obrany v rámci Unie, bude podněcovat k dalšímu pokroku. Nedávno schválený **Evropský obranný fond** i programy, jež mu předcházely, podporují silný, inovativní a účinný obranný průmysl a posilují autonomii EU.

⁹ Sdělení Komise „Plán návratu k Schengenu“, COM(2016) 120 final ze dne 4. března 2016.

Duplicity v evropských výdajích na obranu

Duplicita používaných systémů

Počet typů zbraňových systémů*

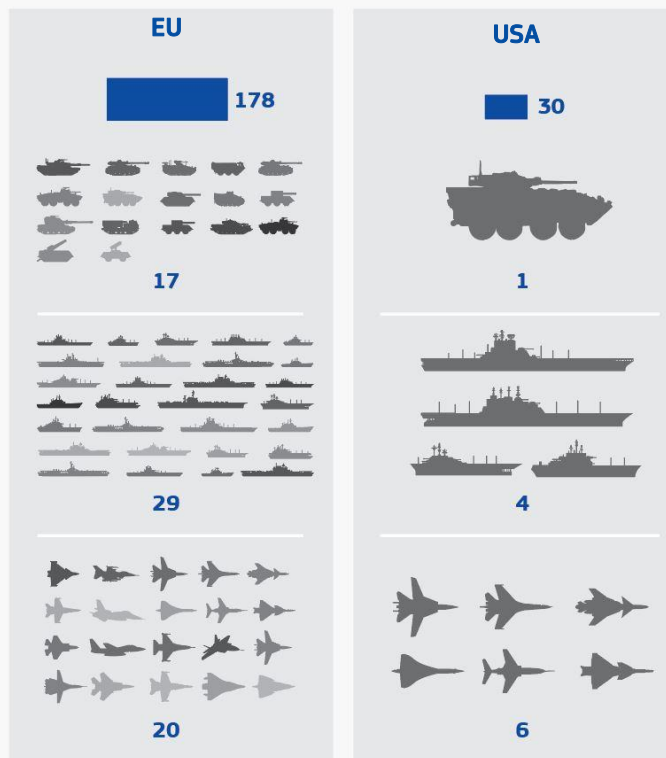
Příklady:

Hlavní bojové tanky

Torpédoborce/fregaty

Bojová letadla

* Pro vybrané kategorie zbraňových systémů

Zdroj: Esource: Stockholmský mezinárodní ústav pro výzkum míru (údaje z roku 2016), Mezinárodní institut strategických studií (Vojenská bilance z roku 2017), Evropské centrum politické strategie, Mnichovská zpráva o bezpečnosti z roku 2017.

- **Evropská občanská iniciativa** byla v rámci úsilí o větší transparentnost a odpovědnost v oblasti tvorby politik EU reformována tak, aby ji lidé mohli snadněji využívat. Celý proces byl zjednodušen a vznikla platforma pro spolupráci, která nyní organizátorům nabízí praktickou podporu. To přispělo k tomu, že za působení této Komise bylo ve srovnání s předchozí Komisí zaregistrováno o 14 % více iniciativ a počet případů, kdy iniciativa zaregistrována nebyla, se snížil o 80 %¹⁰.
- V průběhu tohoto mandátu nezamítla Rada žádný návrh Komise a **Evropský parlament formálně zamítl dva návrhy**. První zamítnutí se týkalo navrhovaných nových pravidel pro geneticky modifikované organismy (GMO), která by umožnila jednotlivým členským státům zakázat na svém území geneticky modifikované potraviny a krmiva. Cílem druhého návrhu bylo přerozdělit finanční prostředky (určené např. na regionální rozvoj, zemědělství nebo rybolov) s cílem zvýšit podporu Unie pro strukturální hospodářské reformy. V několika případech se práce *de facto* zastavila, přestože nedošlo k formálnímu zamítnutí. Příkladem je navrhovaná reforma, která má zajistit větší transparentnost a odpovědnost výborů národních zástupců, kteří dohlíží na prováděcí pravomoci Komise (tzv. postup projednávání ve výborech – fakticky zablokovaný v Radě), a navrhovaný evropský elektronický průkaz služeb (proti němuž byl příslušný výbor Evropského parlamentu, ale Parlament o něm na plenárním zasedání nikdy nehlasoval).

¹⁰ Během působení této Komise bylo zaregistrováno 33 iniciativ oproti 29 za předchozí Komise, a zaregistrovány nebyly pouze čtyři iniciativy oproti 20 za předchozí Komise.

Udržování strategického zaměření navzdory výzvěm a krizím

V posledních pěti letech musela EU kromě plnění své strategické agendy čelit několika krizím. To si vyžádalo **nové formy správy a řízení na úrovni EU**. Komise tuto potřebu předvídala, v listopadu 2014 tedy zásadně změnila svou strukturu a strategicky se zaměřila na menší počet priorit a legislativních návrhů. Předseda Juncker pověřil místopředsedy vedením projektových týmů, které se věnují konkrétním oblastem politiky v souvislosti s deseti politickými prioritami Komise, a zřídil specializované útvary Komise a pracovní skupiny řešící nové výzvy, čímž Komisi umožnil efektivně a srozumitelně plnit strategický program EU. To se podařilo díky odstranění umělých hranic mezi jednotlivými oblastmi politiky a prosazování širší a komplexnější politické perspektivy.

Zabránění „grexitu“: V prvních měsících svého funkčního období musela Junckerova Komise opětovně čelit krizi, když Řecko nedokončilo svůj druhý program a několik týdnů reálně hrozilo nebezpečí „grexitu“. Během celé první poloviny roku 2015 vedli předseda Juncker, místopředseda pro euro a sociální dialog a komisař pro hospodářské a fiskální záležitosti neustálá jednání s novou řeckou vládou, členskými státy eurozóny, Evropským mechanismem stability, Evropskou centrální bankou a Mezinárodním měnovým fondem, aby připravili půdu pro nový program na podporu stability. K dohodě o něm došlo na eurosummitu ve dnech 12. a 13. července 2015. Komise tento program poprvé předložila k předběžnému posouzení sociálních dopadů. Vypracovala rovněž plán, jak pomoci Řecku stabilizovat jeho hospodářství a maximalizovat využití finančních prostředků EU na podporu zaměstnanosti, růstu a investic. EU pro Řecko uvolnila v rámci různých programů financování na období 2014–2020 až 35 miliard EUR, což vedlo k odhadovanému zvýšení řeckého HDP o 2 %. Prostřednictvím svého nového Útvaru na podporu strukturálních reforem, který byl vytvořen v roce 2015, Komise poskytovala a koordinovala rozsáhlou technickou pomoc s cílem pomoci Řecku vytvořit nezbytné administrativní podmínky pro provedení reforem. V kritickém okamžiku v červenci 2015 pomohla Komise prostřednictvím krátkodobého úvěru uvolnit v rámci evropského mechanismu finanční stabilizace překlenovací financování ve výši 7 miliard EUR, čímž v podstatě zabránila tomu, že by Řecko neplánovaně muselo opustit eurozónu. V srpnu 2018 Řecko úspěšně ukončilo třetí program na podporu stability, který mu poskytl úvěry v celkové výši 61,9 miliardy EUR na základě provedení komplexního a bezprecedentního programu reforem. Toto reformní úsilí je nyní třeba udržet. Snaha řeckých občanů, podpora Komise a solidarity ostatních 18 členských států eurozóny však spekulace o „grexitu“ jednou pro vždy ukončily.

Migrace: V roce 2015 vypukla nejzávažnější uprchlická krize od konce druhé světové války, jež měla pro Evropskou unii bezprostřední i dalekosáhlé důsledky. V očekávání této výzvy předseda Juncker poprvé jmenoval komisaře pro migraci. Pověřil rovněž prvního místopředsedu koordinací veškerých potřebných činností v rámci vnitřní i vnější dimenze, na nichž se podíleli všichni komisaři a generální ředitelé. V úzké spolupráci s předsedou Junckerem se tak podařilo usnadnit soudržnou realizaci prohlášení EU a Turecka a přípravu souvisejících summitů mezi EU a Tureckem. Od evropského programu pro migraci z roku 2015 podnikla EU rozhodné kroky ve třech klíčových oblastech: spolupráce s partnery mimo Unii, ochrana našich vnějších hranic a práce v rámci Unie. EU posílila svou operační schopnost podporovat členské státy při řízení migrace. To zahrnovalo posílení agentur a poskytování rychlé a účinné operační a finanční podpory členským státům, které čelí tlaku – zejména Řecku a Itálii.

Obchodní napětí: Ve světě, kde se zvyšuje napětí v oblasti obchodu, podnikla Junckerova Komise od roku 2017 řadu kroků k posílení legitimacy a inkluzivnosti procesů vyjednávání

a schvalování dokumentů týkajících se obchodní politiky. Veškeré texty v souvislosti s jednáními se zveřejňují, včetně doporučení nových zmocnění k vyjednávání, návrhů směrnic pro jednání, návrhů projednávaných textů, zpráv z kulatých stolů a výsledků probíhajících vyjednávání. Komise vytvořila poradní skupinu pro obchodní dohody, která jí umožňuje komunikovat s občanskou společností a snáze získávat různé názory a stanoviska široké a vyvážené základny zúčastněných stran, od odborů a organizací zaměstnavatelů až po asociace spotřebitelů a další nevládní organizace. Zavedla rovněž nový přístup k dvoustranným obchodním a investičním dohodám. Jednání o obchodních dohodách se týkají oblastí, v nichž má EU výlučnou pravomoc, zatímco jednání o dohodách o ochraně investic zahrnují jak oblasti, v nichž má EU výlučnou pravomoc, tak i oblasti, v nichž EU pravomoci sdílí s členskými státy. První dohodou, která se tímto novým přístupem úspěšně řídila, byla dohoda o hospodářském partnerství s Japonskem.

Dne 25. července 2018 se předseda Juncker a prezident Trump dohodli na zahájení nové fáze blízkého přátelství a silných obchodních vztahů mezi Spojenými státy a EU. Shodli se na společném prohlášení EU a USA, čímž zabránili stupňování napětí v oblasti obchodu a stanovili pozitivní transatlantickou obchodní agendu. Rozhodli se neprodleně zřídit výkonnou pracovní skupinu tvořenou jejich nejbližšími poradci, která má za úkol tento společný program realizovat. V Komisi práci této skupiny podporují všechny útvary Komise a koordinuje ji generální sekretariát. Díky tomu dosud nebyly zavedeny žádné nové celní sazby a EU a USA pracují na odstranění všech stávajících průmyslových cel a zlepšení spolupráce. V dubnu 2019 pověřila Rada Komisi, aby s USA vyjednala dohodu o clech na průmyslové zboží a dohodu o posuzování shody, čímž společné prohlášení realizuje.

Bezpečnost: V návaznosti na hrůzné teroristické útoky v Paříži v roce 2015 přijala Komise Evropský program pro bezpečnost, který se zaměřuje na reakci EU na složité a rychle se měnící bezpečnostní prostředí. Předseda Juncker jmenoval komisaře pro bezpečnostní unii, který je oprávněn koordinovat činnost týkající se bezpečnosti ve všech oblastech politiky za podpory zvláštní pracovní skupiny složené z odborníků ze všech příslušných útvarů Komise, což zajišťuje soudržný, účinný a průřezový přístup. Cílem různých opatření, jež byla přijata, je řešit přeshraniční problematiku terorismu a organizované trestné činnosti prostřednictvím lepší výměny informací, silnější kybernetické bezpečnosti a operativní spolupráce mezi donucovacími orgány a agenturami EU. Nová opatření rovněž vnitrostátním donucovacím orgánům poskytla nástroje potřebné k účinnému boji proti terorismu, přeshraniční trestné činnosti a kyberkriminalitě a posílila odolnost EU vůči těmto hrozbám.

Brexit: V lednu 2013 tehdejší předseda vlády Cameron oznámil svůj záměr uspořádat referendum o členství Spojeného království v Evropské unii. Na základě žádosti Spojeného království o „nové řešení“ předložené v listopadu 2015 ustavil předseda Juncker pracovní skupinu Komise pro strategické záležitosti spojené s referendem ve Spojeném království pod vedením zkušeného generálního ředitele Jonathana Faulla. Tento tým připravoval jménem EU nová ujednání pro členství Spojeného království v EU. V únoru 2016 pak vznikl nový soubor ujednání reagujících na obavy Spojeného království, který zahrnoval právně závazné rozhodnutí hlav států a předsedů vlád EU zasedajících v Evropské radě¹¹. Všechny členské státy EU-27 tato nová ujednání jednomyslně podpořily, stejně jako Spojené království. Navzdory tomuto úsilí ovšem hlasovalo 51,9 % účastníků referenda dne 23. června 2016 ve prospěch odchodu z EU, zatímco členství země v Unii podpořilo 48,1 %.

11 „Nové řešení pro Spojené království v rámci Evropské unie“, Úř. věst. C 69I, 23.2.2016. Evropská rada se v únoru 2016 dohodla, že soubor ujednání obsažený v rámci nového řešení přestane existovat, bude-li výsledkem referenda ve Spojeném království odchod z Evropské unie.

Po referendu předseda Juncker okamžitě vytvořil zvláštní „pracovní skupinu Komise podle článku 50“, která měla připravovat očekávaná jednání se Spojeným královstvím o jeho vystoupení z Evropské unie. Vedoucím pracovní skupiny a hlavním vyjednávačem jmenoval Michela Barniera, bývalého místopředsedu Komise a bývalého francouzského ministra zahraničních věcí. Rada urychleně jmenovala Komisi vyjednávačem za EU. Jednání však byla zahájena teprve v červnu 2017, jelikož Spojené království formálně oznámilo svůj záměr vystoupit z Unie v souladu s článkem 50 Smlouvy o Evropské unii až v březnu 2017. Brzy nato následovaly parlamentní volby. Poté byla vyjednána dohoda zajišťující spořádané vystoupení Spojeného království z EU a politické prohlášení, v němž byly stanoveny základy pro ambiciózní, rozsáhlé, hluboké a flexibilní partnerství. Komise zajistila, aby jednání probíhala po celou dobu zcela transparentně a v úzké spolupráci s členskými státy EU-27 a Evropským parlamentem. Dohoda o vystoupení i politické prohlášení o budoucím vztahu mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím získaly jednomyslnou podporu všech členských států EU-27 i vlády Spojeného království. Souběžně s těmito jednáními se Komise od prosince 2017 připravovala rovněž na „scénář bez dohody“. V rámci generálního sekretariátu byla zřízena zvláštní „skupina pro připravenost na brexit“, která vypracovala více než 90 sdělení zúčastněným stranám a 19 legislativních návrhů, aby byla EU-27 dobře připravena na nežádoucí, avšak možné neřízené vystoupení Spojeného království z Unie.

Komise věnovala celkem čtyři měsíce jednání o nových ujednáních s tehdejší předsedou vlády Cameronem a 18 měsíců vyjednávání dohody o vystoupení a politického prohlášení s předsedkyní vlády Mayovou. Díky vytvoření specializovaných týmů v rámci Komise, které se zabývaly záležitostmi týkajícími se Spojeného království, neodváděla tato jednání pozornost od práce na pozitivním programu EU. Komise se tak mohla zcela soustředit na plnění strategické agendy EU, aniž by ji ovlivňovaly peripetie jednání o brexitu. Evropská rada tento přístup plně podpořila. Jak je uvedeno v bodě 27 pokynů pro jednání o brexitu, které Evropská rada (článek 50) přijala dne 29. dubna 2017: „Evropská rada je i nadále odhodlána ambiciózně prosazovat priority, které si Unie stanovila. Jednání se Spojeným královstvím budou vedena odděleně od probíhajících činností Unie a nesmí narušovat jejich pokrok.“

I.2 Výzvy pro Evropu v globálním kontextu

Žijeme v době přeměn. V globálním měřítku se pohybujeme směrem k multipolárnímu světu, který musí vyhovět různým zájmům a aspiracím. Z ekonomického hlediska směřujeme k většímu tlaku na stále omezenější zdroje a exponenciálně vzrůstající mezinárodní konkurenci. Ruku v ruce s tím jdou legitimní aspirace celé světové populace, která si přeje mít podíl na budoucí prosperitě. V oblasti technologií se blížíme paradigmatu, v němž budou lidské schopnosti stále více zdokonalovány pomocí strojů.

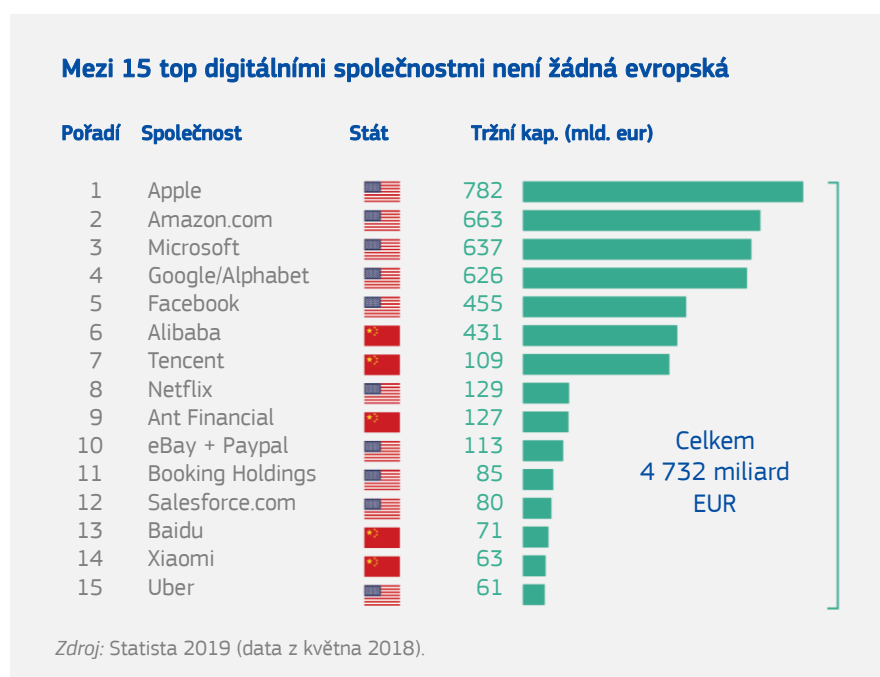
Naši Unii již dnes utvářejí měnící se ekonomiky a pracovní prostředí, měnící se klima a proměny geopolitiky. Tyto faktory budou významně určovat naši budoucnost. Až se budou představitelé EU s ohledem na výsledky voleb do Evropského parlamentu rozhodovat o úrovni našich ambicí a o našich prioritách na příštích pět let a dále, musí mít uvedené skutečnost na paměti.

Z mnoha výzev, které budou Evropu ve střednědobé až dlouhodobé perspektivě ovlivňovat, vyvstávají čtyři fenomény. To, jak je budeme předvídat a připravovat se na ně, určí, zda budeme schopni tyto výzvy proměnit v příležitosti, či nikoli.

Digitalizace

Digitalizace a nové technologie přinesou revoluci do našeho života i práce. Objeví se nové příležitosti, zejména v oblasti zdravotnictví, mobility, průmyslu a vědy. Ty skýtají velký potenciál pro budoucí konkurenceschopnost a růst Evropy. Digitalizace ale současně přináší i rizika, především v souvislosti se vzrůstajícími rozdíly v úrovni digitálních dovedností a s rozšiřováním a prohlubováním sociálních a regionálních bariér v rámci Evropy.

Objem dat roste rychleji než kapacita k jejich zpracování, následkem čehož je pro účely interpretace a využití datových toků stále důležitější umělá inteligence. Evropa je účastníkem globální soutěže o kontrolu technologií i dat. Ze špičkových technologických společností pocházejících zejména z USA a Číny se rychle staly největší podniky na světě, které utvářejí nové globální hodnotové řetězce. Jejich produkty a služby novým způsobem určují to, jak Evropané žijí, pracují a konzumují.

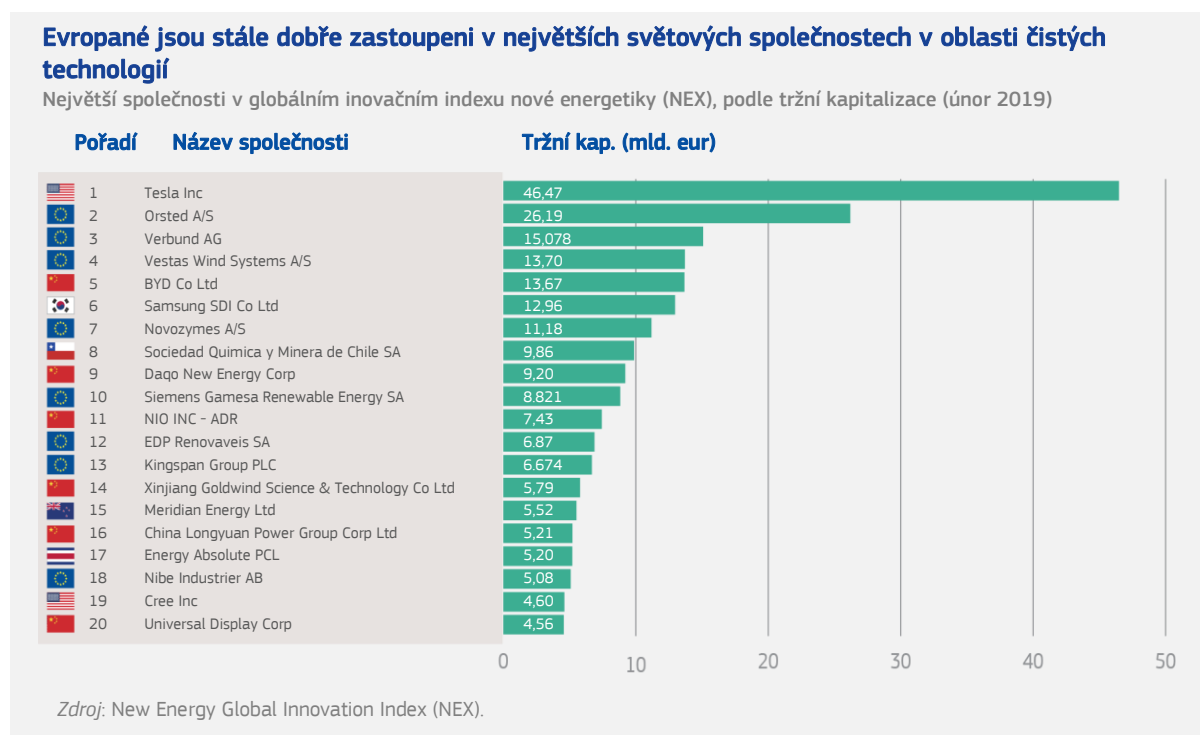

Originální nápady v oblasti digitální ekonomiky v Evropě nescházejí, avšak jen malý počet inovativních evropských společností je schopen dosáhnout významné velikosti a expandovat v Evropě či utvářet tyto globální trhy. Míra ambicí dalších velkých subjektů, které často využívají státní podporu, méně přísné standardy či nižší daňové sazby, představuje riziko pro vliv Evropy na globální technologický vývoj. Tyto subjekty se rovněž vymezují vůči našim hodnotám, etickým zásadám a našim zájmům v otázkách, jako je ekonomika založená na datech, bezpečnost a ochrana soukromí, a snižují zabezpečení digitálního dodavatelského řetězce.

Změna klimatu a životní prostředí

Dopady změny klimatu jsou stále viditelnější. Rostou tak rizika pro globální prosperitu, udržitelnou životní úroveň a bezpečnost. Výzvy k akci zaznívají v Evropě i ve světě čím dál hlasitěji a všichni pocítují dopady změny klimatu a opatření přijatá v reakci na ni stále silněji v každodenním životě. Jsou tak nutná rozhodná, avšak spravedlivá a vyvážená opatření.

Mají-li být naplněny ambice Pařížské dohody, musí být globální přechod na čistou energii razantně zrychlen. Budou nutné velké investice, do nichž se musí zapojit finanční sektor. Důležitější než návratnost investic je nicméně čistá planeta, nižší závislost na dovozu energií, udržitelný hospodářský růst a vyšší míra využití čisté energie a efektivních řešení. V oblasti čistých technologií patří evropské společnosti mezi světové lídry. Díky tomu může být změna klimatu nejen výzvou, ale také podnikatelskou příležitostí – pokud zvolíme správnou reakci.

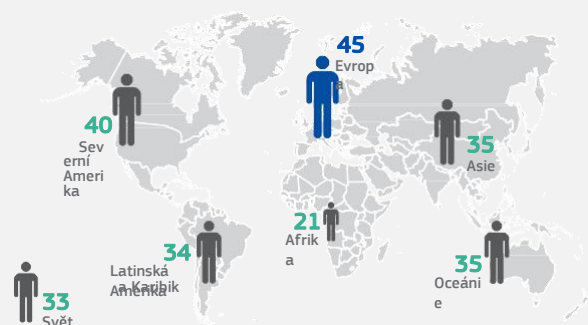
Změna klimatu přináší rovněž problémy a rizika pro sociální rovnost. Ty je potřeba řešit a umožnit pracovníkům a občanům adekvátní přechod, zejména v uhelných regionech s vysokými emisemi uhlíku. Tento přechod bude mít globální hospodářské, sociální a geopolitické dopady, jež budou mít vliv na mezinárodní partnerství a na zahraniční politiku EU.

Vedle problematiky změny klimatu a energetiky také vyčerpání přírodních zdrojů nad možností naší planety vede k degradaci životního prostředí, která ohrožuje naši schopnost uspokojovat potřeby příštích generací. Nadměrné využívání přírodních zdrojů ohrožuje i naši ekonomiku, jež je závislá na dovozu surovin. V zájmu řešení klimatických a environmentálních výzev musíme také přejít na oběhové hospodářství, chránit ekosystémy a biologickou rozmanitost, zajistit udržitelnost našeho potravinového systému a omezit odlesňování.

Demografie a společnost

Důsledky demografické změny budou základní příčinou některých z nejlépe předvídatelných problémů, s nimiž se Evropská unie a její členské státy budou ve střednědobém horizontu potýkat. Díky dobré životní úrovni a celkově příznivé situaci se střední délka života obyvatel Evropy trvale prodlužuje. V roce 2030 bude Evropa prvním kontinentem s mediánem věku okolo 45 let. Přestože je delší střední délka života velmi pozitivním jevem, je také zdrojem tlaku na zdravotnictví a systém sociální péče, vyvolává dosud nepoznané problémy, pokud jde o mezigenerační spravedlnost, a bude mít trvalý dopad na naši společnost jako celek.

Evropané budou do roku 2030 nejstarší na světě (medián věku podle částí světa)

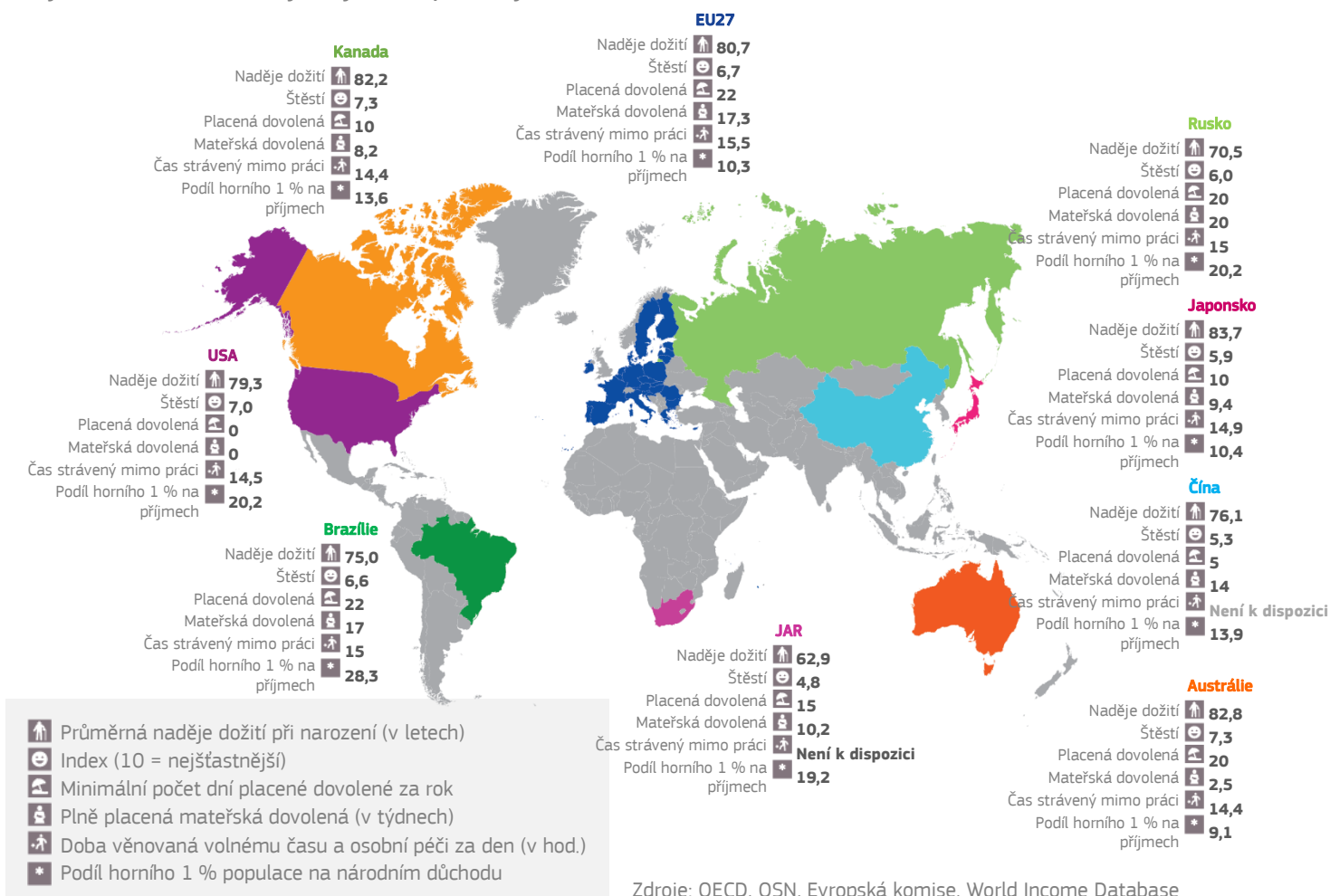

Zdroj: Rand Europe

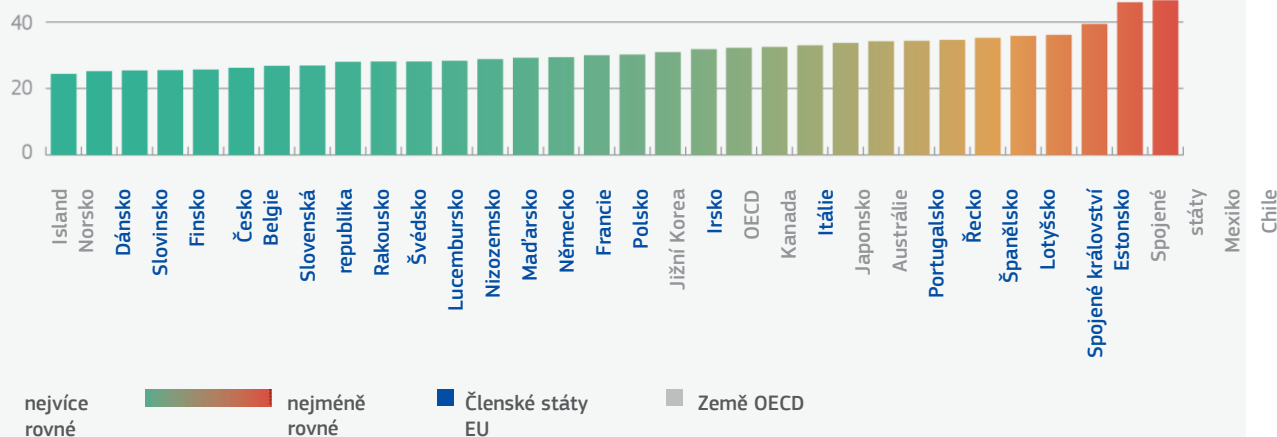
Zároveň ale celkově nižší porodnost pravděpodobně způsobí, že počet obyvatel EU do roku 2050 poklesne. Současná populace EU představuje 6,7 % světové populace; v roce 2030 to bude jen 6,1 % a v roce 2050 5,4 %. Silný populační růst v ostatních částech světa, odlišné standardy životní úrovně a dopady změny klimatu a konfliktů pravděpodobně dále zvýší migrační tlaky z Afriky a dalších míst.

Pokud jde o kvalitu života, je Evropa světovým lídrem

Údaje z roku 2016 nebo nejnovější dostupné údaje

Evropa je domovem nejrovnějších společností na světě

Zvýšení životní úrovně a zajištění přístupu ke kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání, profesní rekvalifikaci, sociální ochraně a veřejným službám představují pro Evropany naléhavé problémy. Zajištění přístupu k sociálnímu a cenově dostupnému energeticky účinnému bydlení je náročným úkolem. Přibližně 10 % domácností v EU utrácí více než 40 % svých příjmů na náklady na bydlení.

Rozdíly v životní úrovni mezi členskými státy se obecně zmenšují. Evropa je ve světě zdaleka nejúspěšnějším regionem, pokud jde o snižování nerovnosti.

Současně ale existuje riziko zvětšování rozdílů v životní úrovni v rámci členských států, především mezi městy a odlehlými venkovskými oblastmi. Modernizace ekonomiky je sice náročná, přinese však příležitosti k rychlejšímu regionálnímu rozvoji a vytváření pracovních míst. Technologie a automatizace budou i nadále radikálně měnit způsob, jakým pracujeme, vytváříme produkty a poskytujeme služby. Mnoho mladších Evropanů bude pracovat v profesích, které dnes neexistují, a většina pracovníků bude muset mnohokrát za svou kariéru změnit místo a aktualizovat své dovednosti.

Stále více multipolární svět

Evropa a zbytek světa se nacházejí ve stále složitějším a nestabilnějším bezpečnostním prostředí. O nové místo na globální scéně usilují nové mocnosti, zatímco stávající mocnosti se stahují, nebo dokonce narušují mezinárodní systém založený na pravidlech. Multilaterální globální řád založený na pravidlech je pod silným tlakem v době, kdy je ho zapotřebí více než kdy předtím.

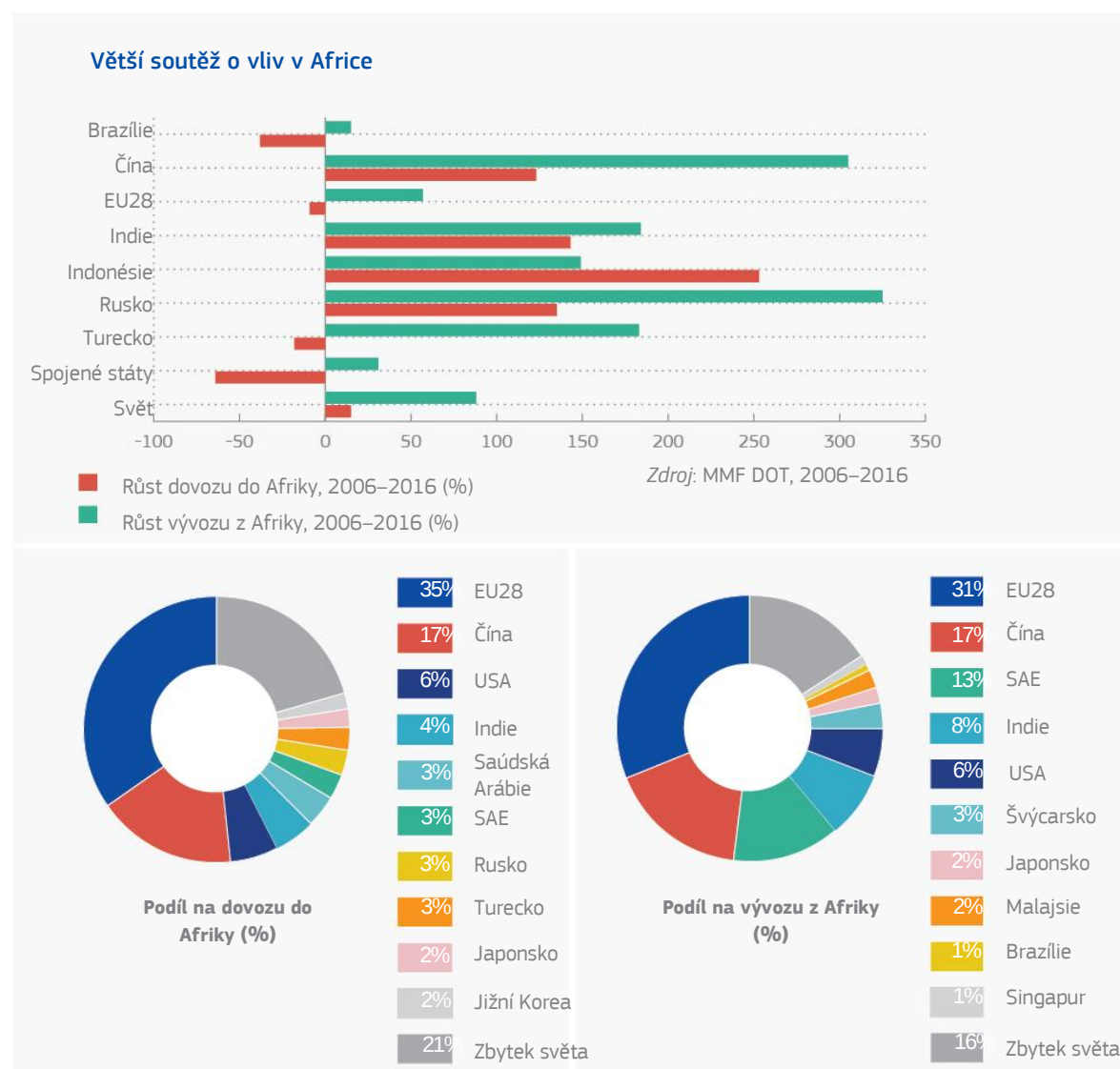
V nedávných letech se **bezpečnostní prostředí** Evropské unie dramaticky změnilo. Mnohé ze současných rizik pro mír a bezpečnost v Evropě jsou způsobeny nestabilitou v bezprostředním sousedství EU a měnící se podobou hrozeb.

S rozšířením digitálních technologií jsou stále častější hybridní hrozby a hrozby pro kritickou infrastrukturu. Roste riziko nepřátelské činnosti v kyberprostoru a cílených dezinformačních kampaní ze strany zahraničních aktérů s cílem ovlivnit veřejné mínění nebo poškodit naše demokracie.

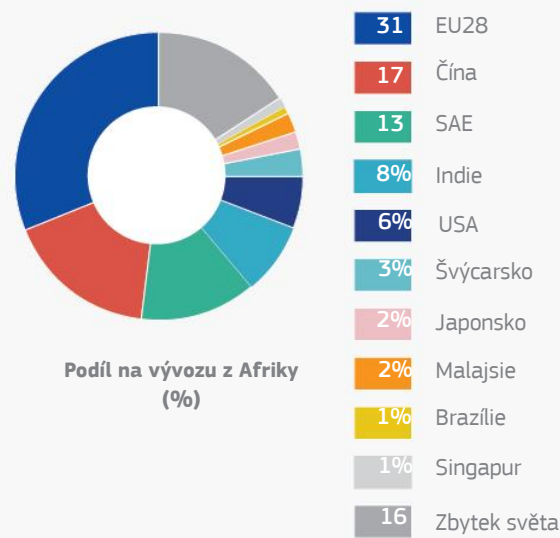
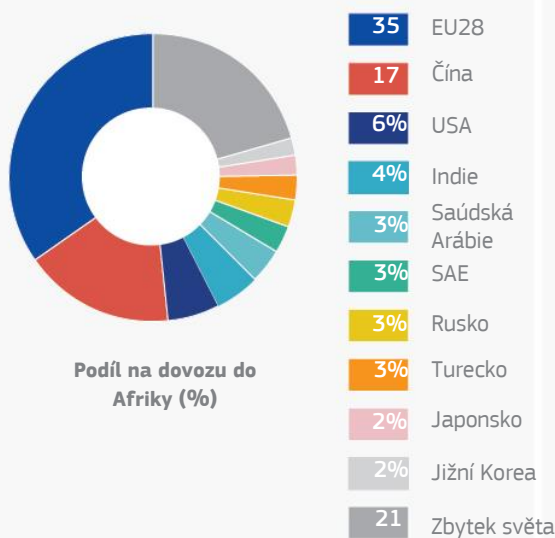
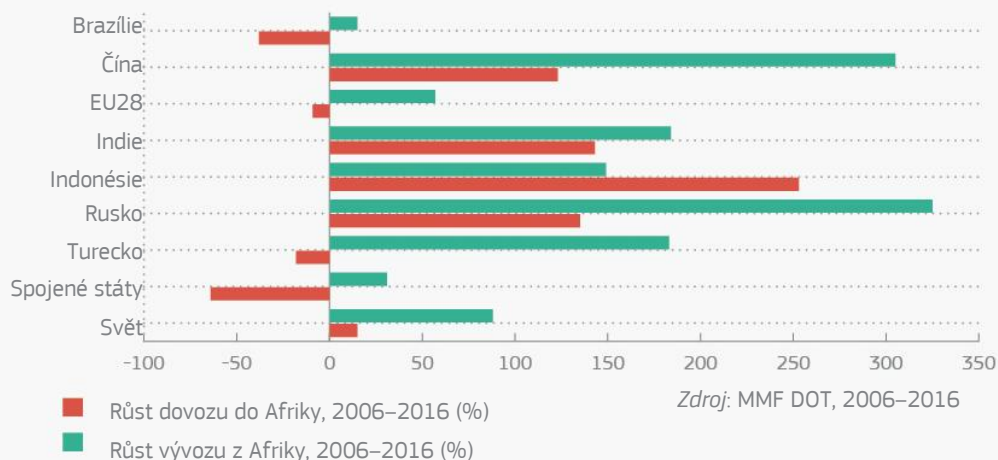
Hrozba terorismu v blízké budoucnosti pravděpodobně nezmizí. Větší počet skupin doma i v zahraničí používá moderní komunikační kanály k šíření radikálních ideologií, které rozdělují naši společnost a šíří nestabilitu po celém světě. Evropa bude muset rozhodně jednat jak v oblasti prevence, tak i podpory pro oběti terorismu. Nedávné útoky na Šrí Lance a v novozélandském Christchurchi ilustrují klíčovou roli internetu, jenž teroristickým skupinám umožňuje radikalizovat a rekrutovat příznivce a organizovat a řídit teroristické činnosti. Zásadní význam má rychlé odhalování a odstraňování teroristického obsahu online, což lze efektivně provádět jen na evropské a globální úrovni; Komise proto předložila návrhy, které přesně to umožňují.

Hospodářská soutěž se rovněž zintenzivňuje: v sousedství EU, v Africe a na celém světě. Tím, jak jsou primární zdroje stále vzácnější, soutěž o tyto zdroje, a zejména o pitnou vodu či potraviny, pravděpodobně zesílí, a zvýší tak bezpečnostní hrozby. Dalším zdrojem nestability a bezpečnostních hrozeb je sociální a ekonomická volatilita způsobená tím, že vlády států nejsou schopny či ochotny poskytovat základní služby nebo zajistit sociální rovnost. V tomto rychle se měnícím globálním prostředí mohou zejména Evropa a Afrika mnoho získat ze silnější hospodářské a politické spolupráce. V situaci, kdy se jiní globální aktéři na tento

kontinent silněji zaměřují, Evropa spolupracuje s Afrikou na základě rovnoprávného partnerství a měla by usilovat o další zvýšení objemu investic a obchodu.

Větší soutěž o vliv v Africe

Geopolitická dynamika zároveň v očích stále více zemí zdůrazňuje roli Evropské unie jako spolehlivého a stabilního partnera prosazujícího multilaterální řád. EU například hrála zásadní roli při uzavření a implementaci dohody s Íránem o jaderném programu, která má do regionu přivést dlouhodobou stabilitu a prosperitu. Důraznou reakcí na anexi Krymu Ruskem a destabilizaci východní Ukrajiny bránila EU mezinárodní řád založený na pravidlech. EU usiluje o stabilitu, mír a bezpečnost v oblasti Sahelu, v Libyi a Afghánistánu. Podpořila roli OSN, v neposlední řadě tím, že zaujala vedoucí roli v mezinárodních jednáních o klimatu vedoucích k Pařížské dohodě a v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj do roku 2030.

I.3 Doporučení pro příští strategickou agendu

V březnu 2017, v předvečer 60. výročí Římských smluv, Komise zveřejnila svou bílou knihu o budoucnosti Evropy¹². Nastínila pět možných scénářů pro budoucnost EU s 27 členy. Byl to začátek všeobjímající debaty o budoucnosti Evropy, která nyní může inspirovat hlavní politické priority strategické agendy na období 2019–2024. Komise silně podporovala účast občanů, rozvíjela nové formy dialogů a konzultací s občany, snažila se, aby byla debata flexibilnější a interaktivnější, odehrávala se online a zasáhla širší a různorodější publikum.

Budoucnost Evropy – Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025
(z bílé knihy Evropské komise o budoucnosti Evropy, březen 2017)

Scénář 1: Pokračování v dosavadní praxi. *Problémy jsou řešeny, jakmile se objeví, a v souladu s tím je přijímána nová legislativa. Rychlost rozhodování závisí na překonávání názorových rozdílů.*

Scénář 2: Pouze jednotný trh. *Pozornost se zaměřuje na prohlubování jednotného trhu. Členské státy EU27 v oblastech, jako je migrace, bezpečnost nebo obrana nespolupracují více, než je tomu v současnosti.*

Scénář 3: Státy, které chtějí, dělají více. *EU27 pokračuje v dosavadní praxi, ale v oblastech, kde některé členské státy mají zájem dělat více, tyto státy spolupracují. Ostatní se mohou připojit později.*

Scénář 4: Méně, zato efektivněji. *EU27 zaměří svou pozornost na omezený počet priorit, ve vztahu k nimž rychle jedná a má silné implementační a vymáhací nástroje.*

Scénář 5: Dělat mnohem více společně. *Členské státy se rozhodnou, že mohou problémy řešit pouze ve 27, a přidělí více pravomocí a zdrojů na kolektivní rozhodování ve všech oblastech. Rozhodnutí jsou přijímána rychleji a jsou rychleji vymáhána.*

Stovky tisíc občanů všech národností, věku, náboženského vyznání či politického přesvědčení se zapojily do téměř 1 600 veřejných debat pořádaných na radnicích, univerzitách a dalších místech po celé Unii. Více než 80 000 lidí také vyplnilo online dotazník o budoucnosti Evropy, který vypracoval panel složený z 96 evropských občanů.

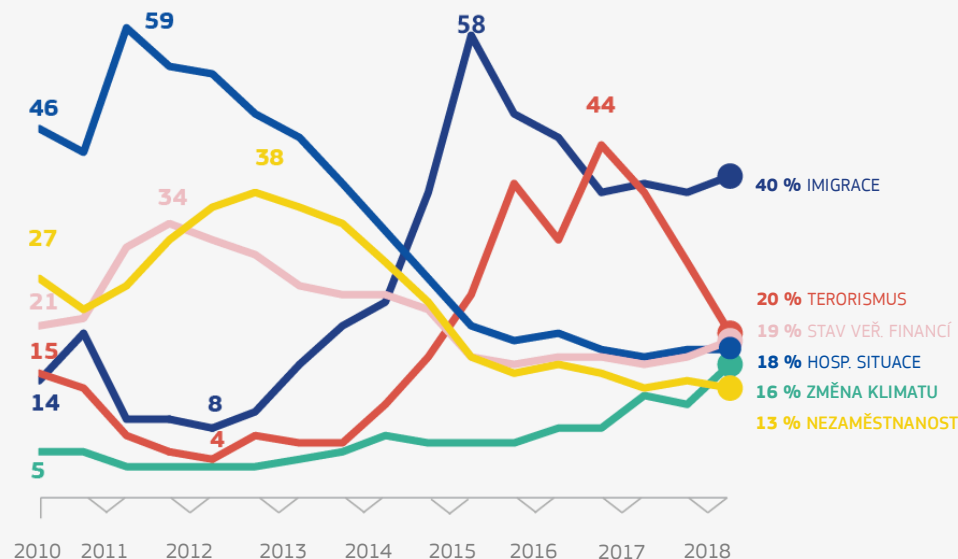
Průzkumy Eurobarometru potvrzují, že se **priority občanů během minulých let změnily s ohledem na nové výzvy a změněný globální kontext.**

¹² Bílá kniha Evropské komise o budoucnosti Evropy: Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025, COM(2025) 1.3.2017. Bílou knihu následovalo šest diskusních dokumentů Komise:

- Diskusní dokument o sociálním rozměru Evropy, 26. 4. 2017 (vypracovali místopředseda Komise Valdis Dombrovskis a komisařka Marianne Thyssenová)
- Diskusní dokument o využití potenciálu globalizace, 10. 5. 2017 (vypracovali první místopředseda Komise Frans Timmermans a místopředseda Jyrki Katainen)
- Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie, 31. 5. 2017 (vypracovali místopředseda Komise Valdis Dombrovskis a komisař Pierre Moscovici)
- Diskusní dokument o budoucnosti evropské obrany, 7. 6. 2017 (představili vysoká představitelka a místopředsedkyně Komise Federica Mogheriniová a místopředseda Jyrki Katainen)
- Diskusní dokument o budoucnosti financí EU, 28. 6. 2018 (představili komisaři Günther Oettinger a Corina Crețu)
- Diskusní dokument Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030, 30. 1. 2019 (vypracovali první místopředseda Komise Frans Timmermans a místopředseda Jyrki Katainen)

„Jaké jsou podle Vás v současnosti dva nejvýznamnější problémy EU?“

(nejvýše dvě odpovědi ze seznamu čtrnácti návrhů)

Pozn.: Údaje jsou procenta respondentů z celé EU. Graf zobrazuje pouze šest nejčastěji zvolených odpovědí.

Zdroj: Eurobarometr, podzim 2018

Na základě pokroku, kterého Unie v nedávných letech dosáhla, se zohledněním názorů občanů i s ohledem na výsledky voleb do Evropského parlamentu představuje strategická agenda EU na období 2019–2024 ten správný moment k řešení výzev a příležitostí, které dnes před Evropou stojí. EU nyní potřebuje nové ambiciózní, realistické a jasně definované cíle pro příští politický cyklus. Všechno, co děláme, by mělo napomáhat tomu, aby se evropská ekonomika, společnost a životní prostředí dostaly na udržitelnou trajektorii. Aby naše Unie byla jednotnější, silnější a demokratičtější ve stále nejistějším světě, měly by se podle názoru Komise budoucí kroky zaměřit na pět dimenzí. Komise také zveřejnila čtyři sdělení týkající se posílení našich rozhodovacích pravomocí v klíčových oblastech politiky¹³.

Evropa jako ochránce

Evropský projekt byl po více než sedm desetiletí nositelem míru a prosperity. Evropský způsob zajišťování míru a bezpečnosti je vyváženou kombinací zacílených civilních a vojenských opatření: to z Evropské unie činí ve světě jedinečného bezpečnostního partnera. Globální mír vyžaduje globální akci a jako nejúspěšnější mírový projekt v historii musí EU plně hrát svou roli. Kdykoli je to možné, musíme napomáhat při předcházení vzniku násilných konfliktů. Pokud to možné není a pokud jsou v sázce hodnoty a zájmy EU, musíme včas a rozhodně jednat s využitím integrovaného přístupu.

¹³ Sdělení Komise: Silnější globální hráč: účinnější rozhodování pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, COM(2018) 647, 12.9.2018; Kroky k zajištění efektivnějšího a demokratičtějšího rozhodování v daňové politice EU, COM(2019) 8, 15.1.2019; Efektivnější rozhodování v oblasti sociální politiky: určení oblastí pro přechod k hlasování kvalifikovanou většinou, COM(2019) 186, 16.4.2019; Efektivnější a demokratičtější rozhodování v politice EU v oblasti energetiky a klimatu, COM(2019) 177, 9.4.2019.

Měli bychom usilovat o vytvoření efektivní a skutečné **evropské bezpečnostní unie**. Terorismus a bezpečnost představují pro občany EU prvořadě problémy. Jelikož mají hrozby stále více přeshraniční povahu, má Unie důležitou roli při zvyšování vnitřní bezpečnosti. Musíme evropské prostředky využívat efektivněji tím, že budeme spojovat síly při prevenci a potlačování terorismu, organizovaného zločinu, kybernetické kriminality a hybridních hrozeb. Bezpečnost občanů je možné zlepšit pomocí interoperabilních informačních systémů a modernizovaného právního rámce pro spolupráci, například v podobě snazšího přístupu k elektronickým důkazům.

Měli bychom rovněž směřovat ke skutečné **evropské obranné unii**: stavět na základních stavebních kamenech, jež byly v posledních letech vytvořeny, aby se z obranné spolupráce v rámci EU stalo namísto výjimky pravidlo. EU by se měla zaměřit na oblasti, v nichž může mít spolupráce jasné přínosy, jako je obranný průmysl a výzkum, kybernetická obrana, vojenská mobilita, řízení hybridních krizí a mise a operace v zahraničí. To Evropě umožní přijmout větší odpovědnost za vlastní bezpečnost, zvýšit svou strategickou autonomii, a tím i posílit Severoatlantickou alianci.

Musíme být proaktivnější při řízení **migrace**. To vyžaduje komplexní opatření na všech úrovních a skutečně evropský přístup založený na sdílení odpovědnosti a na solidaritě mezi členskými státy. Dobře fungující azylový systém je takový, který uznává společné potřeby a společné povinnosti, takže EU může splnit své povinnosti vůči lidem, kteří mají skutečnou potřebu ochrany, a rychle navracet ty, kteří nemají právo zůstat. Účinná ochrana vnějších hranic EU znamená plně fungující Evropskou pohraniční a pobřežní stráž, která by měla co nejdříve, a nejpozději do roku 2027, dosáhnout svého cíle mít ve stavu 10 000 příslušníků. Aby naše společnosti byly inkluzivní a soudržné, musí Evropa na všech úrovních pokračovat v prosazování tolik potřebné integrační politiky. Řízení migrace je rovněž tak úzce spojeno s cílem zachovat prostřednictvím spolehlivých a předvídatelných pravidel náš velký výdobytek: volný pohyb uvnitř schengenského prostoru. Musíme také uznat, že stále větší význam má soudržný přístup k legální migraci zahrnující legální cesty včetně přesídlení, čímž se sníží motivace k využívání převaděčských tras do Evropy. Zásadní význam má spolupráce s partnerskými zeměmi, díky níž můžeme řešit základní příčiny migrace, pomáhat uprchlíkům, zvládat smíšené migrační toky, bojovat s převaděčstvím a zajistit, že bude fungovat navracení a zpětné přebírání osob. Aby bylo možné poskytovat účinnou pomoc lidem v jejich domovských zemích, je třeba koordinovat humanitární, rozvojové a politické nástroje, jak již prosazuje globální strategie EU¹⁴, kterou vypracovala vysoká představitelka a místopředsedkyně Komise Federica Mogheriniová.

Konkurenceschopná Evropa

Musíme zaměřit **výzkum a inovace** na ekologickou, sociální a hospodářskou transformaci a související společenské výzvy. Rovněž je třeba, abychom aktivovali velký vědecký potenciál Evropy, a dosáhli tak vedoucího postavení v přelomových inovacích. To znamená opatření na úrovni EU s ambiciózními cíli pro témata s každodenními dopady, jako je rozvoj dovedností, boj s rakovinou, škodlivé emise a stav oceánů (znečištění plasty). EU, její členské státy a průmysl by měly ve vzájemném partnerství investovat do projektů a soustředit finanční zdroje a dovednosti na nejmodernější výzkumné a inovační projekty, a to až do fáze aplikace výsledků. Komise navrhla přidělit v příštím rozpočtu EU na výzkum a inovace 100 miliard EUR. Fondy politiky soudržnosti EU zmobilizují podobné částky na podporu inovací ve všech evropských regionech. Využití těchto fondů by mělo být úzce propojeno

14 „Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa. „Globální strategie Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku“, červen 2016.

s naší průmyslovou politikou a s reformami identifikovanými v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik.

Musíme investovat do klíčových evropských digitálních kapacit, aby se Evropa mohla stát světovou jedničkou v digitální transformaci. Musíme společně pracovat na **urychlení vývoje evropské umělé inteligence zaměřené na člověka**. Tato práce by se měla řídit strategií Komise pro umělou inteligenci¹⁵ a koordinovaným plánem vypracovaným spolu s členskými státy na podporu rozvoje a využívání umělé inteligence v Evropě. Společná opatření jsou nutná ve čtyřech klíčových oblastech: zvýšení investic, zpřístupnění většího množství dat, podpora talentů a zajištění důvěry. V oblasti technologií by EU měla na evropské i mezinárodní úrovni rozvíjet a prosazovat etické a na člověka zaměřené přístupy. Aby se Evropa mohla stát světovým lídrem ve vývoji a zavádění špičkové, etické a bezpečné umělé inteligence, je v této otázce nezbytná lepší koordinace. Tuto činnost musí doprovázet snahy o vybudování evropských superpočítačů světové úrovně a strategických kybernetických kapacit.

Musíme naši technologickou a průmyslovou budoucnost připravovat strategičtěji. **Moderní průmyslová politika** zajistí nezbytnou infrastrukturu a motivaci k inovacím, usnadní zavádění nových technologií, podpoří inteligentní regulační ekosystém i průmysl obecně. Její základnou bude jednotný trh; bude se zaměřovat na strategické hodnotové řetězce¹⁶, například na výrobu udržitelných baterií v Evropě. V této souvislosti bychom měli být připraveni okamžitě jednat, pokud interní či externí konkurenti naruší rovné podmínky soutěže. EU by měla vypracovat nové nástroje k řešení rušivých dopadů, které přináší vlastnictví podniků ze strany cizích států a jimi poskytovaná podpora. Pravidla hospodářské soutěže EU jsou i nadále pevnou základnou spravedlivé soutěže ve prospěch spotřebitelů, bohatého výběru a inovací. Je důležité, aby zůstala aktuální, tj. aby zohledňovala nový technologický vývoj, zejména vzrůstající závislosti na přístupu k datům napříč průmyslovými odvětvími¹⁷.

Musíme aktualizovat, modernizovat a plně realizovat **jednotný trh** ve všech jeho aspektech a odstranit veškeré umělé rozdíly mezi tradičními „kamennými“ a digitálními trhy. Je třeba vyslyšet četné výzvy Evropské rady k dokončení a prohloubení jednotného trhu. Za tímto účelem je zejména nutné řešit problematičtější oblasti, jako jsou služby, které představují 70 % našeho HDP (a kde za některými konkurenty zaostáváme v produktivitě). Prohloubený jednotný trh s integrální dimenzí digitální ekonomiky založené na ochraně údajů umožní podnikům, aby dosáhly významné velikosti a obchodovaly přes hranice. Důvěru spotřebitelů zvýší nová pravidla na ochranu spotřebitele vhodná pro digitální věk, zlepšená ochrana oznamovatelů a účinnější prosazování pravidel. Prosazování pravidel v oblasti hospodářské soutěže má klíčový význam pro zvýšení konkurenceschopnosti evropských společností na globální úrovni a pro jejich snahy o zdokonalení podnikatelských modelů. Díky modernizaci zdanění právnických osob a pravidel pro daň z přidané hodnoty budou podniky moci plně využít potenciál jednotného trhu.

15 Sdělení Komise Umělá inteligence pro Evropu, COM(2018) 237 final, 25.4.2018

16 Průmyslová politika EU po případu Siemens-Alstom: hledání nové rovnováhy mezi otevřeností a ochranou, European Political Strategy Centre, 18. 3. 2019.

17 Viz zpráva vypracovaná na pokyn komisařky pro hospodářskou soutěž Margrethe Vestagerové: „Soutěžní politika v digitální éře“, 2019.

Musíme pokračovat v podpoře růstu a zajistit udržitelnou prosperitu, a to dalším prohloubením **hospodářské a měnové unie**¹⁸ a posílením strukturálních reforem na vnitrostátní úrovni. Během příštích pěti let do eurozóny pravděpodobně vstoupí noví členové, a eurozóna se tak postupně stane jednotnou měnovou zónou celé Unie, jak bylo zamýšleno. Měli bychom proto dále posílit bankovní systém a urychlit integraci našich kapitálových trhů. Hluboký a likvidní evropský kapitálový trh povede k většímu sdílení rizik ze strany soukromého sektoru, zvýší konkurenceschopnost a odolnost Unie a bude páteří silnější mezinárodní role eura. Musíme rovněž pokročit ve sbližování hospodářských, fiskálních a sociálních politik našich členských států. Zjednodušení Paktu o stabilitě a růstu by mohlo zvýšit transparentnost a dodržování pravidel, a podpořilo by postupný rozvoj společné orientace fiskální politiky v eurozóně¹⁹. Postupně zaváděné evropské bezpečné aktivum by mohlo rovněž být užitečným stabilizačním nástrojem při dokončení hospodářské a měnové unie. To by ovšem současně vyžadovalo práci na regulaci expozic vůči státnímu dluhu.

Jak navrhla Komise a jak bylo schváleno na eurosummitu v prosinci 2018, do víceletého finančního rámce EU je třeba **v eurozóně zavést rozpočtový nástroj pro konvergenci a konkurenceschopnost**. Za účelem dokončení hospodářské a měnové unie potřebujeme postupně zavést stabilizační funkci, která by dále zvýšila odolnost HMU.

Nadále musíme podporovat transformaci **evropského trhu práce** a zároveň zajistit jeho spravedlnost. Je třeba dále zlepšit pracovní podmínky a bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Pracovní mobilita musí být férová a dobře řízená a stávající pravidla by měla být účinně uplatňována. Musíme pomoci členským státům adaptovat jejich systémy vzdělávání a odborné přípravy, aby lidem poskytovaly ty pravé dovednosti pro dnešní trh práce²⁰. Ve stárnoucí společnosti a tváří v tvář digitalizaci bude mít zásadní význam zajištění odpovídající sociální ochrany pro všechny osoby v práci, investic do celoživotního vzdělávání, odborné přípravy a zvyšování kvalifikace pracovní síly EU, jakož i rovných příležitostí.

Musíme zajistit **moderní a flexibilní regulační rámec pro mobilitu a dopravu**, zejména pro automatizovanou a propojenou mobilitu. Dokončením jednotného evropského dopravního prostoru bychom měli zlepšit propojení v celé Evropě. Evropa by se měla stát lídrem při utváření nových mezinárodních norem pro bezpečnou, inteligentní, udržitelnou, zabezpečenou a odolnou mobilitu. Pravidla EU musí naše dopravní systémy účinně chránit před vznikajícími a měnícími hrozbami pro bezpečnou mobilitu, například před kybernetickými útoky. Musíme snížit dopad našich dopravních systémů na životní prostředí a klima. To znamená urychleně zavést alternativní paliva, dále zdokonalit normy, pokud jde o emise CO₂ vozidel, znečišťující látky a hluk. Rovněž bychom měli směřovat ke skutečně oběhovému hospodářství a řešit sociální dopady přechodu na čistší a více automatizovanou dopravu.

18 Bude to pokračování na cestě vytyčené již ve zprávě pěti předsedů o dokončení evropské hospodářské a měnové unie, zveřejněné v červnu 2015.

19 Jean-Claude Juncker vyzval v lednu 2019 Evropskou fiskální radu, aby do konce července 2019 provedla posouzení stávajících fiskálních pravidel EU, se zvláštním důrazem na jejich další zjednodušení.

20 Sdělení Komise „Posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury – Příspěvek Evropské komise k setkání vrcholných představitelů 17. listopadu 2017 v Göteborgu“, COM(2017) 673 final, 14.11.2017.

Spravedlivá Evropa

Musíme pokračovat v naplňování **evropského pilíře sociálních práv**, jež společně vyhlásily Parlament, Rada a Komise v listopadu 2017. Musíme řešit nerovnosti a sociální problémy napříč regiony a členskými státy, stejně jako napříč různými oblastmi ekonomiky. Nerovnost je často příčinou pocitovaného nedostatku příležitostí. Neměli bychom se zaměřovat jen na vytváření většího počtu pracovních míst, ale i na zajištění kvalitnějších pracovních míst a přístupu k sociální ochraně, a postarat se o rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, odborné přípravě a celoživotnímu učení. Měly by se zvážit i další nápady, mezi něž patří postupné zřízení společného systému zajištění v nezaměstnanosti.

Musíme také pracovat s členskými státy na dosažení **sociálního začlenění a rovnosti**, mimo jiné řešením regionálních rozdílů, potřeb menšin, otázek genderu a problematiky stárnoucí populace. Nerovnosti – sociální i teritoriální – jsou často živnou půdou pro rostoucí pocit nespravedlnosti. Evropské instituce by měly jít příkladem, zejména v otázkách genderu a prosazování rovných příležitostí pro všechny.

Musíme pevně bránit a prosazovat sdílené hodnoty a vzájemnou důvěru, na nichž je Evropská unie založena. Ty vedou naši politiku a podporují pocit sounáležitosti vycházející z naší sdílené kultury. To je obzvláště relevantní pro **právní stát**, jenž je nutným předpokladem demokracie a základních práv, jakož i pro hladké fungování našeho vnitřního trhu a spolupráci v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Musíme dále posílit naši společnou schopnost chránit a prosazovat právní stát. K tomu musí dojít budováním kultury právního státu v celé EU, se závazkem účinného řešení problémů. Naše nástroje pro tento účel je nutné zlepšit.

Musíme chránit naše **základní práva** v digitálním světě. Nové technologie neznamení a nesmějí znamenat nové hodnoty. EU by měla své vedoucí postavení v oblasti ochrany údajů využít k propagaci svého modelu datové ekonomiky založené na hodnotách. Etické a právní otázky související s umělou inteligencí by měl proaktivně řešit solidní regulační rámec. Digitální transformace rovněž vyžaduje vysoké standardy v oblasti kybernetické bezpečnosti a ochrany spotřebitelů.

Potřebujeme spravedlivou a moderní **daňovou politiku** přizpůsobenou úkolům digitální ekonomiky a zajišťující rovné podmínky pro internetové giganty, online obchodní platformy i lokální podniky. Potírání daňových úniků, podvodů a vyhýbání se daňovým povinnostem bude vyžadovat hlubší spolupráci na mezinárodní úrovni i mezi vnitrostátními daňovými orgány.

Je třeba, abychom prostřednictvím digitální transformace systémů zdravotnictví podpořili **kvalitní, cenově dostupnou a přístupnou zdravotní péči**. Pravidla EU ohledně léčivých přípravků by měla držet krok s vědeckým vývojem, měla by čelit antimikrobiální rezistenci, řešit nedostatečné zásoby léků a zlepšit přístup k léčebným postupům a jejich cenovou dostupnost. EU by měla podporovat členské státy v úsilí o zefektivnění jejich systémů zdravotní péče a o jejich větší přístupnost a odolnost, mimo jiné pomocí digitální transformace systémů zdravotnictví. Je také nutné řešit problém klesajícího počtu kvalifikovaných lékařských pracovníků, kvůli kterému je v některých regionech EU zcela nedostatečná nabídka základních lékařských služeb.

Musíme podporovat přístup ke **kvalitnímu, energeticky účinnému a cenově dostupnému bydlení** pro všechny obyvatele Evropy a pomoci členským státům při zajišťování fungujícího trhu s bydlením a adekvátní nabídky sociálního bydlení.

Udržitelná Evropa

Musíme věnovat obzvláštní pozornost uskutečňování všech našich cílů v oblasti udržitelnosti, v rámci EU i v globálním měřítku, v souladu s **agendou pro udržitelný rozvoj do roku 2030**, kterou přijala OSN. Abychom těchto cílů dosáhli, musíme modernizovat naši ekonomiku tak, aby přijala za své vzorce udržitelné spotřeby a produkce, napravit nerovnováhy v našem potravinovém systému a navést naši mobilitu, jakož i způsob, jakým vyrábíme a využíváme energii a navrhujeme naše budovy, na udržitelnou trajektorii. A musíme to provést sociálně spravedlivým způsobem, který během přechodu nenechá nikoho pozadu. Rovněž potřebujeme nasměrovat naše vzdělávání, vědu, finance, daně, obchod a správu našich záležitostí ke splnění cílů udržitelného rozvoje.

Musíme zintenzivnit naše úsilí v boji proti **změně klimatu a zhoršování životního prostředí**, jež ohrožují biologickou rozmanitost na zemi i v oceánech. Musíme splnit naše cíle v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030 a naplnit naši ambiciózní dlouhodobou strategii pro snížení emisí skleníkových plynů. Za tímto účelem Komise vyčlenila 25 % prostředků z budoucího víceletého finančního rámce na investice pro opatření v oblasti klimatu. Musíme zastavit a zvrátit proces ztráty biologické rozmanitosti a lépe předvídat a zmírňovat rizika katastrof a onemocnění souvisejících s klimatem, mimo jiné pomocí nově vytvořeného mechanismu civilní ochrany rescEU. Tento integrovaný přístup k udržitelnosti by měla podporovat modernizovaná společná zemědělská politika.

Podporou ekologického růstu, bioekonomiky a udržitelných inovací musíme uskutečnit přechod na **oběhové hospodářství**, které účinněji využívá zdroje. Měli bychom intenzivněji prosazovat odpovědné chování podniků, udržitelné rozhodování spotřebitelů a soukromé financování z různých zdrojů. Nový akční plán pro oběhové hospodářství by se mohl zaměřit na udržitelné využívání zdrojů, zejména v odvětvích intenzivně využívajících zdroje s vysokým dopadem, aby se Evropa dostala na trajektorii udržitelného rozvoje. Reagoval by tak na očekávání občanů, že budou jíst bezpečné, zdravé a cenově dostupné potraviny²¹. Ambiciózní strategie nulového znečištění by podnítila inovace vedoucí k čistším alternativám a substitutům, abychom současným i budoucím generacím předali čisté ovzduší, půdu a oceány.

Musíme maximalizovat potenciál **energetické unie** řešením hlavních zbývajících problémů, jako je energetická bezpečnost, náklady na energii pro domácnosti a podniky a dopad na změnu klimatu. EU již zavedla nejpokročilejší legislativní rámec pro čistou energii; nyní by se měla soustředit na jeho realizaci. Měli bychom udržet naše úsilí o diverzifikaci dodávek energie a vzájemně propojit vnitrostátní energetické sítě, stejně jako podporovat přechod k udržitelným zdrojům energie a k energetické účinnosti. Zdanění energie může podpořit přechod k čisté energii a přispět k udržitelnému a sociálně spravedlivému růstu.

Vlivná Evropa

Ve stále více fragmentovaném a multipolárním světě bude EU muset posílit svou pozici, aby zaručila svou prosperitu, bezpečnost a hodnoty. To bude vyžadovat kolektivní úsilí: žádný jednotlivý členský stát to nedokáže sám. Pouze EU jako celek může utvářet světové události a zajistit, aby Evropané trendy určovali, namísto aby je pasivně přijímali. Pouze pokud

²¹ Prostřednictvím nedávno přijaté směrnice (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci podnikla EU konkrétní kroky na podporu příjmů, a tím i udržitelnosti evropských zemědělců.

budeme stát při sobě, zachováme evropský způsob života uprostřed nelítostné globální konkurence a ubráníme ve světě naše hodnoty.

Jak zdůraznila globální strategie z června 2016, Evropa musí být ve světě lídrem prostřednictvím konzistentní a silné podpory **multilaterálního globálního řádu založeného na pravidlech, jehož jádrem je Organizace spojených národů**. EU by měla prosazovat globální správu založenou na klíčových hodnotách lidských práv, právního státu, udržitelného rozvoje, multilateralismu a dodržování mezinárodního humanitárního práva.

Měli bychom asertivněji využívat významné ekonomické síly EU k prosazování našich globálních zájmů. Otevřený a spravedlivý obchodní program vytváří příležitosti pro evropské občany a podniky a zároveň zajišťuje rovné podmínky doma i v zahraničí. Měli bychom upřednostňovat **multilaterální obchodní systém Světové obchodní organizace (WTO)**, jenž bude reformován, aby odrážel novou realitu světového obchodu, a posílit spolupráci s hlavními mezinárodními obchodními partnery.

EU by měla využít své ekonomické váhy ke zvětšení své kapacity v oblasti sankcí, a to zvýšením efektivity svých vlastních opatření a lepší přípravou na obranu před extrateritoriálními účinky jednostranných sankcí uplatňovaných třetími zeměmi. **Silnější mezinárodní role eura** by posílila hospodářskou a měnovou suverenitu Evropy, na mezinárodní úrovni by snížila náklady a riziko obchodování a přispěla by k větší finanční stabilitě.

EU by také jako svou prioritu měla přijmout rozvíjení silných vztahů s blízkými sousedy na základě jasné rovnováhy práv a povinností. To zahrnuje **podporu transformace Západního Balkánu prostřednictvím věrohodné politiky rozšíření**, v níž musí EU dodržovat své závazky. Měli bychom také pomoci stabilizovat **naše východní a jižní sousedství** cestou řešení společných problémů. EU by měla posílit svá pouta a angažmá s Afrikou, aby se tyto dva kontinenty na ekonomické a politické úrovni přiblížily a aby bylo možné řešit společné zájmy a výzvy. **Aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost** ze září 2018 musí být plně provedena, aby poskytla nové příležitosti díky většímu objemu obchodu, cíleným investicím, včetně investic do vzdělávání a relevantních dovedností, a aby vyústila v silné partnerství pro mezinárodní řád založený na pravidlech a hodnotách.

Část II: Specifický úkol Evropy na poli komunikace: jak v době rostoucí fragmentárnosti a dezinformací komunikovat efektivně napříč celým kontinentem

Sílu překonávat problémy, kterým čelí, najde Evropa ve stále polarizovanějším a nestálejším světě právě ve své jednotnosti a společných hodnotách. Jedině společně dokážeme očekávání občanů od Unie, která chrání a posiluje, efektivně naplňovat. To ale samo o sobě nestačí. Aby Evropa prospívala, musí ji aktivně a trvale pomáhat budovat ti, kterým je určena. K tomu je nutné neustále upřímně a transparentně komunikovat o tom, co to EU je, co dělá, jaké hodnoty vyznává a jak rozhoduje.

Za komunikaci o EU odpovídají společně orgány EU i členské státy – na celostátní, regionální i místní úrovni. Nelze ji brát na lehkou váhu či řešit až dodatečně. V zásadě jde o to, umožnit občanům rozhodovat se na základě informací a plně se podílet na evropské demokracii. Proto se musí o Evropě komunikovat v jazycích, kterým občané rozumějí. Vícejazyčná komunikace je přitom jedním z charakteristických znaků EU a její kulturní rozmanitosti.

Až se Evropané vydají ve dnech 23.–26. května 2019 k volebním urnám, musí se nechat vést nejen politickými prohlášeními, ale také spolehlivými fakty a důkazy. To ovšem není vždy úplně samozřejmé – média a informační prostředí jsou stále roztříštěnější a polarizovanější a čím dál důležitější roli hrají sociální média. Informace lze v digitální éře vyhledat a také vyrobit snáze než kdykoliv předtím. To v sobě ukrývá obrovský potenciál k širší a hlubší diskuzi napříč Unií. Zároveň to ale nese rizika a zdůrazňuje nutnost, aby se diskuze zakládala na důvěryhodných a přesných informacích. O to se musí orgány EU a členské státy zasazovat společnými silami.

Orgány EU, a zejména Junckerova Komise, se po celý svůj mandát snaží komunikovat jak političtěji, tak strategičtěji. V této části jsou shrnuty poznatky, jež tato zkušenost přinesla.

II. 1 Za komunikaci o EU odpovídáme společně

Evropská unie je především unií lidí a hodnot – s jedinečným systémem demokracie, který doplňuje vnitrostátní, regionální a místní demokratické systémy v jednotlivých členských státech, vzájemně se s nimi ovlivňuje a pracuje přímo s občany a občanskou společností. Každý, kdo se podílí na budoucnosti Evropy, se musí podílet na vysvětlování, co znamená být součástí Unie a jaké přínosy či důsledky mají její politiky a rozhodnutí.

Je třeba si také upřímněji přiznat, že **každý, kdo je zapojen do tvorby politik a přijímání rozhodnutí, nese společnou odpovědnost** za komunikaci o EU s občany. Je na čase překonat tendenci zestátnovat úspěchy a europeizovat neúspěchy a místo toho lépe objasňovat společná rozhodnutí a politiky. Žádný systém nemůže přežít, jsou-li jeho nejhlasitější kritikové ti, kdo jsou odpovědní za jeho podobu. Nacionalisticko-populistický diskurz je založen na falešné dichotomii, která staví národní proti evropskému. Orgány EU a členské státy se vůči tomu musí jednotně a jednoznačně vymezit svou vlastní verzí, v níž budou předkládat základní úlohu EU a její přínosy.

Mají-li občané Evropě důvěřovat, musí se Evropa jejich oprávněnými obavami a očekáváními zabývat. Evropané mají často pocit, že nejsou o práci EU dostatečně

informování²². Aby se to změnilo, musíme s nimi komunikovat tak, abychom jim vysvětlili, jak EU jejich životy ovlivňuje, a vytvářet a živit lepší porozumění, jak EU funguje a za co všechno odpovídá.

- ✓ Komunikace musí být od začátku **součástí** tvorby politik – ne jen dodatkem nebo způsobem, jak je přikrášlit.
- ✓ Komunikace musí být **oboustranný dialog** – nejdříve **naslouchat**, pak **mluvit**.
- ✓ Musí být **věcná – a zároveň budit emoce**, být podložená **fakty** – a **uzpůsobená příjemci**, promlouvat **jasným jazykem**.
- ✓ Komunikace by měla začínat našimi společnými hodnotami a pak se věnovat tomu, jaké **konkrétní výsledky politiky EU přinášejí lidem tam, kde žijí**, a přispívat k **budování komunity**²³.
- ✓ **Dobrá tvorba politik potřebuje dobrou vícejazyčnou komunikaci, má-li být pochopena a přijata.**

Základním kamenem Unie je a musí zůstat **svoboda a pluralita sdělovacích prostředků**, tak jak to stanoví článek 11 Listiny základních práv. Tradiční média – včetně zejména novinářů a tiskových oddělení v Bruselu, ale také regionálních a místních médií – jsou pro nás, pokud jde o informování o tom, co Unie dělá, klíčovými partnery. Na každodenní polední brífink Komise o politikách a rozhodování EU je akreditováno přes 1 000 novinářů a zástupců médií z téměř 60 zemí světa. Tento a další brífinky mají novinářům pomáhat zasadit diskuzi EU do domácích rozhovorů v každém členském státě. Jakožto nezávislému zdroji zpráv a analýz o EU důvěřuje veřejnost více tradičnímu tisku než sociálním médiím²⁴. Jedinečné postavení médií v Bruselu a pohled, který nabízejí, jsou však často zastíněny nebo upozaděny zprávami podávanými z převážně národní perspektivy. Pro vytvoření skutečně „evropského veřejného prostoru“ pro informovanou diskuzi tak zůstane zásadní trvalá podpora specializovaných novinářů a sdělovacích prostředků se skutečně evropským zaměřením společně s evropštějším politickým diskurzem ze strany čelných představitelů jednotlivých států.

Komunikace o Evropě ovšem není úkol jen pro jednu instituci nebo jediného člověka. Orgány EU musí o EU komunikovat s plným vědomím své povinnosti naprosto transparentním způsobem vysvětlovat a odůvodňovat svou práci. Zároveň ale nemohou a ani by neměly nést odpovědnost za obranu Unie samy. Ačkoliv Komise má zvláštní úlohu strážce Smluv a iniciátora legislativy, nemá v komunikaci takový dosah a není tak blízko občanům jako národní či regionální vlády ani nemůže kompenzovat nedostatek informací. Do

²² Standardní průzkum Eurobarometr 88, listopad 2017.

²³ Jak doporučuje zpráva Luca Van den Branda, zvláštního poradce předsedy Junckera pro styk s občany, z roku 2017 „Oslovit občany EU: nová příležitost“.

²⁴ Důvěra veřejnosti v tradiční média (vysílání a tisk) v roce 2017 vzrostla, zatímco důvěra v internet a sociální síť klesla. Tradiční sdělovací prostředky představují nejdůvěryhodnější zdroj zpráv: rádio (70 %), televize (66 %) a tištěné noviny a časopisy (63 %). Online novinám a časopisům však věří jen méně než polovina dotázaných (47 %), a ještě méně jich věří internetovým stránkám s videohostingem a podcastům (27 %) a internetovým sociálním sítím a aplikacím pro posílání zpráv (26 %). Bleskový průzkum Eurobarometer 464, únor 2018.

komunikace o politikách EU se proto nutně musí aktivně zapojit i ostatní orgány EU a orgány členských států na všech úrovních.

Rozhodnutí na úrovni EU by se měla přijímat co nejotevřeněji a co nejbližše občanům, tak jak je to zakotveno ve Smlouvách²⁵. V tom už jsme sice značně pokročili, ale chceme-li dosáhnout větší společné odpovědnosti za výsledky politických procesů, musí být odpovědnost za rozhodování důraznější a rozhodování samotné jasnější. To by také pomohlo zvrátit přetrvávající „mýtus krize“ a tendenci soustředit se v komunikaci primárně na neshody. Argumenty a debata o politikách EU mezi čelnými představiteli, vládami, institucemi a lidmi není znamením konfliktu, ale zdravé a živé demokratické angažovanosti. **Způsobu vládnutí, který si Evropané zvolili, je vlastní neustálá snaha dosáhnout vyvážených a udržitelných kompromisů.** To musí všichni, kdo se rozhodování účastní, zdůrazňovat.

Příkladů, kdy orgány EU a členské státy úspěšně spolupracovaly na tom, aby na mezinárodní scéně ukázaly Evropu jednotnou, je mnoho. Například v roce 2015 sdělení o Evropském roce pro rozvoj vyzdvihlo závazek Unie plnit cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, který spojil všechny orgány EU i společenství nevládních rozvojových organizací. V rámci propagace strategických zájmů EU je třeba zlepšit komunikaci a oslovování cílových skupin ve třetích zemích.

Další ukázkou jednoty byla dohoda o volném obchodu s Japonskem, o jejíchž přínosech shodně aktivně komunikovaly Komise, Rada i vlády členských států. Komise se poučila z dřívějších vyjednávání, jež byla často silně kritizována jako netransparentní, a cíleně zveřejnila veškeré dokumenty a mandáty k vyjednávání.

Podobně tomu bylo v případě vystoupení Spojeného království z Evropské unie, kdy Komise o veškerých jednáních informovala s nebývalou mírou otevřenosti a transparentnosti a jasným a jednotným hlasem 27 členských států. I díky tomu, že informace o Brexitu vydávala převážně zvláštní pracovní skupina Komise zřízená za tím účelem, na sebe Brexit nestrl veškerou pozornost a nezastínil pozitivní agendu Evropské unie.

²⁵ Článek 1 Smlouvy o Evropské unii.

Transparentní jednání o Brexitu

Summity a vrcholné schůzky se třetími zeměmi dávají orgánům EU a členským státům jasnou příležitost představit Unii v důležité roli někoho, kdo přináší pozitivní změnu jak doma, tak v zahraničí. Transparentnost, jakou je zveřejňování dokumentů z jednání v dalších oblastech politiky, k tomu přispívá. To se ukázalo i v prosinci 2015 v Paříži během jednání o klimatické dohodě, v jejímž uzavření hrála EU rozhodující roli. Díky transparentnímu přístupu panovala mezi členskými státy jednotnost a občané byli po celou dobu informováni a byli součástí procesu.

Tyto příklady dokládají, jakou hodnotu společná, koordinovaná komunikace má. Přesto se můžeme mnohé naučit i z dob, kdy naše komunikace nebyla uspokojivá. Komunikační snahy EU často komplikuje přeceňování vlastních možností a nedostatečné výsledky, což je nejvíce patrné, podíváme-li se, kolikrát se lídři EU v závěrech Evropské rady zavázali k dokončení jednotného digitálního trhu či bankovní unie. Stejně tak se ale EU často proviňuje podceňováním svých vlastních výsledků. Názornou ukázkou je komunikace ohledně migrace. Veřejná a politická diskuze je sice stále plná „migrační krize v Evropě“, skutečností ale je, že počty nově příchozích do EU jsou zpět na úrovni před krizí.

Komunikaci orgánů EU pak také často brzdí neschopnost konkurovat přesvědčivým hlasům uvnitř jednotlivých států či na online platformách. Když přišlo na reformu autorského práva EU, stály orgány EU v posledních týdnech před rozhodujícím hlasováním v Evropském parlamentu proti silné lobby a komunikačním kampaním namířeným proti reformě. Absence rovnocenně silné reakce na straně EU způsobila, že veřejnost neznala dostatečně záměry a důvody, které za reformou stály, ačkoliv nakonec byla reforma v Evropském parlamentu jasnou většinou schválena.

Proti podobným tendencím a chybám musíme bojovat, a sice společnou komunikací už na úrovni členských států. Především by lídři EU měli lépe koordinovat způsob, jakým své domácí publikum informují o výsledcích jednání a summitů.

Existuje i řada dalších příležitostí, jež by orgány EU a členské státy v průběhu rozhodovacího cyklu měly využít a komunikovat společně.

Všechny uvedené příklady dokládají, že komunikaci o EU na evropské, vnitrostátní, regionální i místní úrovni je nutné lépe koordinovat. Mezi orgány EU je komunikační spolupráce dobře rozvinutá, zejména mezi Komisí a Evropským parlamentem. Obě jejich oddělení pro komunikaci podepsaly v prosinci 2017 společné prohlášení, v němž se dohodla na spolupráci při přípravě evropských voleb a vzájemném sdílení zdrojů, a vše odstartovala kampaní www.thistimeinvoting.eu. Uznávají tak, že oba orgány odpovídají stejnou měrou za to, aby **mobilizovaly občany a daly jim možnost o budoucnosti Evropy rozhodnout informovaně**.

Tento pragmatický přístup dal vzniknout nové kultuře spolupráce a v zájmu propagace přínosů EU pro občany pod značkou EU pomohl překonat vzájemnou rivalitu obou orgánů. Ve stejném duchu byla informační kampaň orgánů EU o 60. výročí Římské smlouvy vedena pod značkou EU, nikoliv samotných orgánů.

I mimo nadcházející volby by měly Parlament a Komise prohloubit spolupráci kontaktních kanceláří Parlamentu a zastoupení Komise v členských státech. Musí upevnit součinnost své stávající komunikace a provázat své aktivity, jejichž prostřednictvím oslovují občany. Zapojit by se měly také nevládní organizace, sociální partneři, informační střediska Europe Direct a další sítě, včetně akademické obce. Působení EU a její značka je přes zastoupení Komise a kontaktních kanceláří Parlamentu mnohem patrnější díky společným prostorům v **Evropských domech** po celé Unii a díky interaktivním centrům „**Europa Experience**“, které již fungují v několika členských státech. Například nedávno otevřené centrum Europa Experience v Helsinkách již navštívilo přes 70 000 lidí.

Kontaktní středisko Europe Direct

Jedno telefonní číslo na Evropu pro otázky občanů o EU. Kontaktní centrum odpovídá telefonicky/e-mailem v kterémkoliv z 24 úředních jazyků EU. Kontaktní střediska Europe Direct v číslech:

- ✓ **109 000** dotazů v roce 2018
 - ✓ **27 000** dotazů od ledna do března 2019
 - ✓ **85 %** klientů bylo spokojeno
- Bezplatné tel. č. z celé EU:
+800 6 7 8 9 10 11
On-line: https://europa.eu/european-union/contact_cs

Síť Europe Direct

tvoří

- ✓ **440** informačních středisek Europe Direct ve všech členských státech
 - ✓ **330** Evropských dokumentačních středisek
- Síť rovnoměrně pokrývá města, venkovské oblasti i nejvzdálenější regiony ve 28 členských státech.

II.2 Neustávající dialog s občany

Být v neustálé interakci s občany má zásadní význam pro posilování evropské identity a demokracie a pro to, aby občané převzali za evropský projekt větší odpovědnost. Komisaři jsou aktivně motivováni k tomu, aby se zapojovali do rozhovorů s občany v celé Unii.

Angažovanost občanů bude fungovat, jedině když bude obousměrná. Rozhovory dávají Komisi možnost představit svou politickou agendu, a zejména naslouchat názorům a očekáváním občanů. Zastoupení Komise v tom hrají klíčovou úlohu – jako její „oči, uši i hlas v terénu“ – a zajišťují, aby rozhovory zapadaly do vnitrostátního a místního kontextu.

Novým impulzem v tomto směru byla bílá kniha o budoucnosti Evropy vydaná Evropskou komisí v březnu 2017. Zhruba 1 600 dialogů a konzultací s občany uspořádaných v posledních pěti letech po celé Evropě Komisí nebo s její podporou se zúčastnily stovky tisíc lidí. Od ledna 2015 se do dialogů a konzultací zapojily stovky poslanců Evropského parlamentu a členů ústředních či regionálních vlád členských států a všech 28 členů Komise. Výbor regionů v rámci svých „Úvah o Evropě“ také přenesl diskuzi do regionů a Hospodářský a sociální výbor zapojil občanskou společnost do debaty o budoucnosti Evropy. Výslovná podpora

francouzského presidenta Macrona tuto novou formu interakce výrazně zviditelnila.

Zpráva Komise o pokroku v dialozích s občany a občanských konzultacích zveřejněná 30. dubna 2019 potvrzuje, že většina občanů považuje Evropu v řešení globálních problémů za klíčovou, ovšem očekává od ní, že bude efektivnější a transparentnější²⁶.

²⁶ Zpráva o pokroku – Dialogy a konzultace s občany. Klíčové závěry. Evropská komise, 30.4.2019, (https://ec.europa.eu/commission/progress-reports-citizens-dialogues-and-consultations_cs).

Co především občané od EU očekávají:

- **Evropa, která chrání:** Občané očekávají, že EU bude naslouchat jejich obavám a zabezpečí jejich ochranu, zdraví a bezpečnost. Očekávají podporu sociálních práv a ochranu před trestnými činy.
- **Řešení migrace:** Občané očekávají, že evropská migrační politika zastaví ztráty lidských životů, ale také ukončí nelegální migrační toky.
- **Dynamická ekonomika:** Občané očekávají kroky k odvrácení ekonomických krizí v budoucnosti. Očekávají od EU, že přinese prosperitu a růst a regulaci technologického sektoru, aby byl nadále globálně konkurenceschopný. Rádi by, aby Unie upřednostnila výzkum, inovace a investice zvláště zaměřené na oběhové hospodářství a digitální ekonomiku.
- **Boj proti změně klimatu a ochrana životního prostředí:** Občané od EU očekávají, že se ujme role globálního lídra na poli opatření v oblasti klimatu a ochrany životního prostředí.
- **Evropa hodnot** – zahrnujících demokracii, transparentnost a právní stát: Občané očekávají více informací o rozhodování EU a širší možnosti, jak je ovlivňovat. Očekávají, že EU bude bránit své hodnoty, včetně základních principů rovnosti žen a mužů a rovného zacházení.
- **Příležitosti pro mladé:** Občané očekávají, že Evropa bude vytvářet lepší životní příležitosti pro mladé lidi – mj. řešením nezaměstnanosti mladých lidí a investicemi do vzdělání.
- **Silné postavení ve světě:** Občané očekávají, že Evropa bude na mezinárodní scéně silným hráčem vedeným svými zásadami.

V průběhu dialogů, konzultací a debat brala Komise očekávání občanů v potaz a jednala podle nich. V listopadu 2017 například orgány EU v reakci na všeobecné volání po sociálnějším Evropsku vyhlásily **evropský pilíř sociálních práv**. V lednu 2018 odpověděly na masovou veřejnou podporu přechodu na intenzivnější oběhové hospodářství přijetím **vůbec první celoevropské strategie pro plasty**.

Mimoto se EU snaží zvýraznit hmatatelné dopady svých politik. V tomto duchu také 6. října 2016 na hraničním přechodu v Bulharsku zahájila činnost **Evropské pohraniční a pobřežní stráž** – a tím vyslala viditelný vzkaz lidem žijícím v daném regionu, kteří byli globálním problémem migrace zasaženi nejvíce. Nicméně k tomu, aby občané převzali za evropský projekt větší odpovědnost, nám ještě hodně chybí. Intenzitu dialogů a konzultací s občany proto musíme udržet i poté, co bude zvolen nový Evropský parlament a ustavena nová Komise.

Čelní představitelé EU v tomto směru v poslední době značně pokročili. V prosinci 2018 v závěrech Evropské rady poprvé uvítali, že se dialogy s občany a občanské konzultace

pořádají. Vidí v nich „nebývalou příležitost komunikace s evropskými občany, již by se mohly inspirovat další konzultace a dialogy“²⁷. Dále v závěrech načrtli přímou spojitost mezi komunikací s občany a příští strategickou agendou Evropské unie, jež se bude připravovat na neformálním zasedání vedoucích představitelů EU-27 v Sibiu.

O výsledcích dialogů a konzultací musíme otevřeně informovat a při tvorbě politiky je zohledňovat. To znamená zveřejňovat nejdůležitější výsledky každého rozhovoru, pravidelně sestavovat a analyzovat trendy a zajistit, aby se promítly do koncepce politiky.

Internetová doména Europa:

Celosvětově první v kategorii

Internetové stránky
společnosti/vlády

Druhá nejnavštěvovanější

z 3 700 000 zaregistrovaných
domén '.eu'

V roce 2018 přes **300 milionů** návštěv více než
200 milionů unikátních
návštěvníků

24 úředních jazyků EU

<https://europa.eu/>

Stejně tak důležité je využívat obrovský potenciál online nástrojů a komunikovat s občany na denní bázi, a to prostřednictvím sociálních médií a dalších online komunikačních kanálů, ale i unijních internetových stránek Europa, jež v roce 2018 zaznamenaly přes 200 milionů unikátních návštěvníků.

I přes pokroky v uplynulých letech, například portál „Podělte se o svůj názor“ na stránkách Europa, jehož prostřednictvím mohou občané a různé zainteresované subjekty zasílat své dotazy a připomínky přímo těm, kdo rozhodují a vytvářejí politiky EU, můžeme jít ještě dál. Také musíme tyto nástroje více propagovat.

Abychom tyto snahy podpořili, musíme nutně motivovat a nabízet podporu k získávání větších všeobecných znalostí o historii EU, jejím fungování a kompetencích, a to i v rámci učebních osnov. Výuka a vzdělávání hrají ve snaze vysvětlit a pomoci pochopit roli a kompetence Unie a členských států zásadní úlohu. Ačkoliv EU respektuje kompetence členských států, měla by se snažit navazovat partnerství s celostátními a regionálními vzdělávacími institucemi a **zajistit tak, aby se evropská občanská nauka stala součástí formálního vzdělávání**. Lepší povědomí o Evropě a naší společné historii by také pomohlo lépe pochopit hodnoty a základní práva EU.

II.3 Jednotné poselství prostřednictvím institucionální komunikace

Během posledních pěti let pracují orgány EU, a zejména Komise na odstranění překážek bránících vzájemné komunikaci. Mají-li občané vnímat pozitivní rozdíl, který EU znamená v jejich životě, potřebují jasné a konzistentní informace o tom, oč EU usiluje a čím jsou její politiky a opatření pro ně přínosem. Proč jsou politiky důležité, pomáhá lidem pochopit spíše jednotný přístup než vzájemně nesouvisející informace o jednotlivých politikách a programech. A to je právě cíl strategie Komise zaměřené na institucionální komunikaci – informovat občany o hodnotách a opatřeních EU, výzvách a příležitostech i o tom, jak se k nim společně postavit.

²⁷ Závěry Evropské rady z 13. až 14. prosince 2018, bod 15.

Emotivní komunikace v sociálních médiích s působivými vizuálními materiály

Tato Komise se zaměřila především na strategické oblasti, v nichž by EU mohla přinést výhody. Deset politických priorit předsedy Komise Junckera z července 2014 obsahovalo závazek, že cíle Komise budou vysvětlovány pomocí srozumitelných a konzistentních klíčových sdělení. Vysvětlovat tato ústřední sdělení pomáhají následně institucionální kampaně, které názorně předvádějí hodnoty EU a mají silný emocionální náboj.

Tento přístup je založen na jedné jediné srozumitelné a ucelené argumentaci a výhody pro občany ilustrují konkrétní příběhy. Ty účinným způsobem oslovují občany a zároveň je i zapojují. Občané, jichž se nějaká politika nebo politická priorita dotýká, ji spíše přijmou, bude-li vysvětlena a podepřena příklady a emocemi. Poutavé a

emotivní vyprávění konkrétních příběhů EU představuje v porovnání s pouhým předložením fakticky podložených argumentů mnohem účinnější způsob komunikace. Odpovídá to i charakteru EU, která je unií hodnot, a ne jenom ekonomickou unií.

Tímto způsobem má každá politika v rámci širšího pozitivního obrazu i nadále vlastní komunikaci, která se zaměřuje na zúčastněné strany. **Institucionální komunikace** zároveň **zajišťuje, aby se občanům a zúčastněným stranám dostalo v jejich vlastním jazyce srozumitelných a přesných informací**, které budou uzpůsobeny jejich věku, kultuře i prostředí a které budou více využívat infografiku, vizuální příklady a videa s příběhem. Tento zjednodušený přístup umožnil Komisi mluvit jedním jednotným evropským hlasem.

Zapojení občanů a interakce v sociálních médiích

@EU_Commission
více než **1 milion** followerů

Evropská komise
více než **580 000** followerů

Evropská komise
téměř **923 000** příznivců

EUTube
téměř **83 000** odběratelů

europeancommission více
než **240 000** followerů

Institucionální komunikace má skutečný dopad a ukázala se jako nákladově efektivní, protože je financována výhradně ze stávajících prostředků. Díky sdružování zdrojů mohla Komise lépe **zapojit občany, zvýšit jejich porozumění hodnotám EU, politickým prioritám a politikám i motivovat je k aktivní účasti** na utváření EU. Účinnost, účelnost, relevanci

a soudržnost tohoto přístupu potvrzují hodnocení a zpětná vazba. Nedávné hodnocení kampaně #InvestEU, které se týkalo celého rozsahu fondů EU určených na podněcování investic, ukazuje, že během pouhého jednoho roku získala kampaň 240 milionů potenciálních kontaktů a pozitivní vnímání vlivu financování EU v regionech EU se zvýšilo o 4–5 procentních bodů²⁸.

Na hlavní obavy občanů zareagovala Komise tím, že vytvořila příběhy k deseti politickým prioritám svého mandátu. Tyto příběhy byly inovativním a tvůrčím způsobem prezentovány ve třech doplňujících veřejných kampaních s cílem rozpoutat diskuzi o vlivu EU na každodenní život občanů v celé Evropě.

Témata kampaní byla pečlivě zvolena s ohledem na rostoucí využívání sociálních médií, audiovizuální komunikace a digitálních nástrojů:

InvestEU využívá 100 skutečných příběhů ze života, na nichž ilustruje, jak investice EU vytvářejí pracovní místa, mění životy a revitalizují komunity v celé Evropě

EUandME zapojuje evropskou mládež do diskuze o hodnotách a úspěších EU prostřednictvím řady krátkých filmů a příběhů mladých lidí, jejichž životy EU ovlivnila

EUprotects vysvětluje, jak v celé EU vzájemně spolupracují „obyčejní hrdinové“ a řeší otázky bezpečnosti a ochrany občanů, a zároveň názorně předvádí působení EU v oblasti globálních výzev, které nelze řešit na úrovni členských států

Komise rovněž pořádá **pilotní institucionální kampaň v řadě venkovských oblastí**, jejímž cílem je vysvětlovat význam spolupráce EU v komunitách, které se obtížněji oslovují. Kampaň bude probíhat po dobu 18 měsíců, započne v březnu 2019 schůzkami se zúčastněnými stranami ve venkovských oblastech a v květnu s tematicky zaměřenými skupinami. Při nich se budou zjišťovat klíčová témata a informace relevantní pro jednotlivé země a teprve následně budou představeny přesně zaměřené komunikační činnosti. Souběžně se stávajícím komunikačním úsilím zaměřeným na konkrétní projekty a programy zahájí Komise rovněž kampaň ke **spolupráci mezi EU a Afrikou**.

Pod vlajkou EU **připravují institucionální kampaně podmínky pro spolupráci osob pověřených komunikací na všech úrovních**. Útvary Komise zabývající se jednotlivými politikami poskytují kampaním odborné znalosti a informace, výzkumné a tematicky zaměřené skupiny přispívají k tomu, aby se správné informace dostaly ke správným příjemcům, a zastoupení Komise přizpůsobují obsah místním zájmům a podmínkám.

²⁸ Final Report on the Study: Monitoring the performance of EC communication activities for the Investment plan for Europe (Závěrečná zpráva o studii: Monitorování výkonnosti u komunikační činnosti EK k investičnímu plánu pro Evropu), Technopolis Group, listopad 2018.

Zkušenosti s institucionálními kampaněmi za dobu působení této Komise ukázaly, že emotivní příběhy a zprávy upravené na míru pro různé členské státy a regiony mají při oslovování občanů velký význam. Komise navrhla, aby se v metodě institucionální komunikace pokračovalo v rámci víceletého finančního rámce po roce 2020 a aby se během několika let určila klíčová sdělení a priority v oblasti komunikace. Tento model by se měl dále rozvíjet, aby se podpořily strategické cíle Unie do budoucna.

Další orgány EU se vyzývají, aby tento institucionální přístup podpořily a přijaly ve své vlastní komunikaci, a přispěly tak k vytvoření společné, udržitelné a soudržné argumentace. Členské státy by rovněž měly vyvinout doplňkové komunikační nástroje, které občanům pomohou lépe pochopit propojení mezi politikami EU a jejich místním dopadem.

II.4 Společný boj proti dezinformacím

Boj proti dezinformacím a současně obrana svobody a plurality sdělovacích prostředků jsou zásadní pro ochranu evropské demokracie. Rychlý rozvoj digitálních technologií nejen změnil způsob, jakým se k občanům dostávají informace, ale změnil i jejich způsoby komunikace. **On-line platformy propojují občany, umožňují jim vytvářet obsah a bořit zeměpisné a společenské překážky.** On-line platformy se staly účinnými informačními branami²⁹ a ve finančním zájmu strážců bran (gatekeepers) je dodávat uživatelům individuálně přizpůsobené informace.

I když toto prostředí občanům usnadňuje komunikaci a vyjadřování jejich politických názorů, a tudíž přispívá ke zdravému fungování demokratických společností, umožňuje rovněž rychlé šíření škodlivých dezinformací, které se snaží demokratické procesy narušit. Je prokázáno, že aktéři z cizích zemí stále více zavádějí dezinformační strategie, aby ovlivnili společenské debaty, rozdělili společnost a zasahovali do demokratického procesu rozhodování.

Podle definice Komise je dezinformace „prokazatelně falešná nebo zavádějící informace, která vzniká, prezentuje se a šíří za účelem ekonomického prospěchu nebo úmyslného podvádění veřejnosti a může působit škody“³⁰. Cílem dezinformací je zneklidnit a rozdělít, zasít

semínka pochybností přerucováním a falšováním skutečnosti, a zkrát tak občany a podkopat jejich víru v instituce a zavedené politické postupy.

Je naší společnou povinností hájit základní hodnotu svobody projevu a evropské občany před dezinformacemi chránit. To vyžaduje přijetí opatření trojího druhu – **účinných politických opatření, jejichž cílem je regulovat on-line obsah a poskytovatele on-line služeb,**

²⁹ 62 % zpráv si uživatelé přečtou na mobilních platformách – Pew Research Centre: <http://www.journalism.org/2012/10/01/future-mobile-news>.

³⁰ Sdělení Komise „Boj proti dezinformacím na internetu: evropský přístup“, COM(2018) 236 final, 26.4.2018.

inovativní komunikace s cílem vybudovat odolnost proti dezinformacím a neustálé obrany svobody a plurality sdělovacích prostředků.

V uplynulých pěti letech EU své úsilí v boji proti dezinformacím zintenzivnila. V návaznosti na závěry Evropské rady z března 2015 byla v rámci Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) zřízena pracovní skupina East StratCom. Společně s Komisí a delegacemi EU v zemích, které nejsou členy EU, tato pracovní skupina zajišťuje komunikaci o politikách Unie v zemích východního sousedství, posiluje mediální prostředí a podporuje svobodu a nezávislost médií. Zlepšuje schopnost EU předvídat dezinformační aktivity, potírat je a lépe o nich informovat.

Komise řeší dezinformace z hlediska práva, bezpečnosti a komunikace. V minulém roce Komise zdůraznila význam zajištění svobodných a spravedlivých voleb do Evropského parlamentu³¹. Vyzvala hlavní platformy, aby se připojily ke kodexu zásad boje proti dezinformacím, a předložila akční plán obsahující návrhy na koordinovanou reakci EU na problém dezinformací. Platformy musí nyní přijmout svůj díl odpovědnosti na zajišťování svobodného a objektivního projevu.

Akční plán³² se s cílem vybudovat kapacity EU a členských států a posílit jejich spolupráci zaměřuje se na čtyři oblasti: 1) zlepšení odhalování a analýzy dezinformací a upozorňování na ně; 2) budování užší spolupráce a společné reakce prostřednictvím nového systému rychlého varování; 3) zapojení on-line platform a průmyslu, např. prostřednictvím kodexu zásad podepsaného on-line platformami, hlavními sociálními sítěmi, inzerenty a průmyslem, a 4) zvyšování povědomí a posílení postavení občanů prostřednictvím cílených kampaní a zvláštních programů na podporu mediální gramotnosti na evropské a vnitrostátní úrovni.

Zásadní v boji proti dezinformacím je neustále vydávat zprávy založené na faktech, které pomohou občanům odlišit skutečnost od lživých informací.

Komise reaguje na dezinformace přímo prostřednictvím svého útvaru mluvčího Komise, zastoupení Komise v členských státech a v sociálních médiích, a to na základě odborných znalostí v rámci své sítě pro boj proti dezinformacím, skupiny Komise pro vyvracení mýtů, analýzy údajů ze sociálních médií a poznatků z behaviorálních věd. Komise poskytuje věcné a přesné informace o svých politikách a politických prioritách a rovněž vyvrací možné

31 Sdělení Komise „Zabezpečení svobodného a spravedlivého průběhu voleb do Evropského parlamentu“, COM(2018) 637, 12.9.2018.

32 Společné sdělení Evropské komise a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku „Akční plán proti dezinformacím“, JOIN(2018) 36 final, 5.12.2018.

dezinformace, jejichž cílem je uvést evropské občany v omyl, pokud jde o EU.

Evropská unie má zakázat barevné tužky a pastelky: V roce 2017 se v titulcích objevila nepravdivá informace, že EU zakáže barevné tužky a pastelky. Ve skutečnosti EU navrhla na základě vědeckých poznatků snížit hranici množství olova v hračkách. Příslušná opatření zajišťují, aby děti mohly bezpečně používat pastelky, aniž by jim hrozila otrava olovem.

Zákaz EU týkající se kebabů: Na základě diskuse v Evropském parlamentu v roce 2017 o fosfátech jako konzervantech ve zpracovaných masných výrobcích došlo k rozšíření zvěstí o tom, že EU zakáže kebab. Ve skutečnosti ukázal vědecký výzkum souvislost mezi touto chemickou látkou a srdečním onemocněním. Návrh usiloval o změnu procesu výroby masa na kebab, neměl tedy nic společného se zákazem oblíbeného občerstvení.

Také zastoupení Komise v členských státech se podílejí na vyvracení mýtů³³ a uvádějí na pravou míru ty nejvytrvalejší a nejčastější nepravdy o EU.

V rychle se vyvíjejícím světě dezinformací **se musí instituce nadále snažit a rychle se přizpůsobovat, a to nejen s ohledem na měnící se politické podmínky, ale také na měnící se technologické prostředí.** Využívání „botů“ (internetových robotů, kteří plní opakující se úkoly na základě algoritmů) je již skutečností³⁴. V blízké budoucnosti se bude umělá inteligence stále více využívat také ke komunikační činnosti. Orgány EU a členské státy musí nadále usilovat o to, aby se této nové realitě přizpůsobily a uspěly i do budoucna. Svoji úlohu zde mohou sehrát vzdělávací systémy: akční plán digitálního vzdělávání by mohl podpořit specializovanější odbornou přípravu v oblasti umělé inteligence.

33 Viz příklady ze zastoupení Komise v Paříži (<https://decodeursdeleurope.eu>), ve Vilniusu (https://ec.europa.eu/lithuania/home_lt) a v Londýně (<https://blogs.ec.europa.eu/ECintheUK/euromyths-a-z-index>).

34 V roce 2017 byli tzv. boti (neboli internetoví roboti, kteří plní opakující se úkoly na základě algoritmů) odpovědní za více než polovinu veškerého internetového provozu; a zatímco dobří boti vytvářejí 23 % veškerého internetového provozu, zhruba 29 % lze přičíst tvůrcům s nelegitimními cíli. Viz švédský Úřad pro civilní připravenost, zpráva „Countering Information Influence Activities: The State of the Art“, 2018 (<https://rib.msb.se/filer/pdf/28698.pdf>).

Vyvracení mýtů na zastoupeních

Décodeurs de l'Europe – iniciativa zastoupení Komise v Paříži

https://ec.europa.eu/france/news/decodeurseurope_fr

Keyboard Warriors – iniciativa zastoupení Komise ve Varšavě

<https://www.facebook.com/groups/wojo.wnicyklawiatuzy/>

Aby členské státy a orgány EU mohly pokračovat v boji proti narůstajícímu toku dezinformací, musí začít spolupracovat na využívání stávajících synergií a sdružování zdrojů. Společně musí členské státy a orgány EU zajistit, aby byl v plné míře využíván nový systém rychlého varování. Kromě sdílení informací **je zapotřebí skutečné znalostní společenství s odbornými znalostmi o různých aspektech dezinformací**, které bude čerpat z poznatků výzkumu a akademické obce, subjektů ověřujících faktickou správnost údajů, on-line platforem, odborníků na technologie i mezinárodních partnerů. Komise je připravena propojit odborné znalosti ze své sítě pro boj proti dezinformacím se systémem rychlého varování a vytvořit centrum pro obsah související s politikou EU, které se zaměří na boj proti dezinformacím.

Komise má v úmyslu usnadnit vytvoření **evropského multidisciplinárního společenství** na podporu spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami, zejména **nezávislými subjekty ověřujícími faktickou správnost údajů a pracovníky z akademické sféry**, kteří jsou zapojeni do boje proti dezinformacím. Za tímto účelem plánuje Komise zřídit evropskou platformu pro dezinformace. Platforma rozšíří spolupráci mezi subjekty ověřujícími faktickou správnost údajů a pracovníky z akademické sféry, aby se zajistilo pokrytí celého území Unie a usnadnilo budování a propojení příslušných vnitrostátních organizací, včetně národních středisek pro boj proti dezinformacím.

Komunikace EU ve službách občanů a demokracie

Pět doporučení

Vedoucí představitelé EU se vyzývají, aby na setkání dne 9. května 2019 v rumunském Sibiu:

- 1. uznali, že komunikace o Evropské unii je společnou odpovědností členských států EU, vlád na všech úrovních a také orgánů EU.*** Musíme více komunikovat prostřednictvím společných zpráv, pod značkou EU, a vysvětlovat, co rozhodnutí a politiky znamenají pro občany a jaké hmatatelné výsledky přinesou. Měli bychom více využívat významných politických dohod a rozhodnutí na zasedáních Evropské rady a milníků a významných mezníků ke zdůrazňování evropské jednoty (např. Den Evropy 9. května, výročí rozšíření Unie a Smluv);
- 2. více zapojili občany a komunikovali s nimi o politikách Evropské unie a evropských záležitostech.*** Orgány EU a členské státy by měly více podporovat neustálou diskuzi s občany o Evropské unii prostřednictvím dialogů s občany a debat pořádaných na radnicích, konzultací nebo shromáždění a také digitálních a audiovizuálních technologií. Měly by občany informovat o všech možnostech, jak mohou vyjádřit své názory na EU a její politiky, a z výsledků dialogů s občany a konzultací zajistit zpětnou vazbu;
- 3. zajistili, že orgány EU budou v budoucnu úžeji spolupracovat na kampaních EU zaměřených na institucionální komunikaci a založených na sdílených evropských hodnotách a upozorňovat na rozdíly, které znamená pro každodenní život občanů Evropská unie.*** Kampaně by měly oslovovat všechny občany, v jejich vlastním jazyce, a to atraktivním, poutavým a evokujícím způsobem. Měly by být plně propojeny se strategickými prioritami pro příští politický cyklus;
- 4. spojili síly v boji proti dezinformacím za pomoci komunikace EU založené na faktech.*** Je třeba posílit nezávislé služby ověřování faktů na úrovni jednotlivých států i na evropské úrovni, podpořit mediální gramotnost a rozvoj dovedností v oblasti umělé inteligence. Dále je třeba zintenzivnit spolupráci se sociálními sítěmi a on-line platformami na úrovni EU, podporovat osvědčené postupy a zároveň chránit svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků. Je také nutno zvýšit úsilí o sdílení zdrojů EU a vnitrostátních zdrojů a zaručit občanům právo na věcné, objektivní a spolehlivé informace o Evropské unii;
- 5. podpořili na všech vzdělávacích úrovních výuku a vzdělávání zaměřené na Evropskou unii, a posílili tak znalosti studentů o Evropské unii, jejích hodnotách, fungování a oblastech činnosti.*** EU by měla vytvářet partnerství se vzdělávacími institucemi na vnitrostátní a regionální úrovni, aby se evropská občanská výchova stala součástí formálního vzdělávání. Do tohoto úsilí je třeba zapojit absolventy programu Erasmus a Evropského sboru solidarity. Rovněž je třeba zajistit, aby si občané EU byli vědomi svých práv.

Část III: Závěr

Protože se Evropané připravují odevzdat ve dnech 23. až 26. května 2019 svůj hlas ve volbách, měli by mít možnost učinit tak informovaně jak z pohledu problémů, před kterými v současné době stojíme, tak příležitostí, které jim může EU nabídnout. Měli by si být dobře vědomi alternativních vizí o budoucnosti Evropy, které jsou předkládány a projednávány během probíhající kampaně k volbám do Evropského parlamentu.

Neformální jednání 27 vedoucích představitelů EU dne 9. května 2019 v Sibiui je tím správným okamžikem pro obnovení jednoty a víry ve smysl Evropské unie. Při tom je třeba respektovat rozdílné názory předkládané ve volbách, ale nenechat se jimi omezit. Jednota v rozmanitosti je trvalou devizou naší Unie. Díky tomu Unie funguje, a to i v období zkoušek. V tomto duchu bude Sibiui místem, kde bude možno ukázat, že příští strategická agenda se bude zabývat obavami občanů, a kde bude možno předat poselství o naději a budoucím směřování Unie v současné nejisté celosvětové situaci.

Evropa se dívá do budoucnosti a měla by tak činit s důvěrou. Pokud budou národy Evropy schopny se dohodnout na společných cílech, neexistuje žádný problém, který by nemohly překonat. A pokud budou evropští politici schopni inspirovat a zapojit občany a posílit jejich postavení, neexistuje žádný rozdíl, který by nebylo možno překlenout.

Příští strategická agenda EU je příležitostí jasně ukázat, že jsme schopni překonat vnitřní rozdíly a společně sebevědomě čelit zkouškám, které naše doba přináší. Svět nebude na Evropu čekat. Naopak je čas, aby Evropa začala ve světě plně prosazovat.